

VUOSIKERTOMUS 2022

KESKI-SUOMEN
KAUPPAKAMARI

HYVÄKSYTTY
HALLITUKSEN JÄSEN®

Hyväksytty hallituksen jäsen HHJ-kurssi

Onko mielessäsi ollut HHJ-kurssin suorittaminen, mutta se on vain jäänyt arjen kiireissä käymättä? Haluaisitko todistuksen hallitusosaamisestasi?

HHJ-hallituskoulutus tukee pk-yritysten kilpailukykyä vahvistamalla hallitustyötä. Se sopii niin hallitustyötä jo tekeville kuin sitä harkitseville, ja auttaa myös yrittäjiä ja yritysjohtajia hyödyntämään hallitusta entistä paremmin.

HHJ-kurssin jälkeen on mahdollisuus suorittaa HHJ-tutkinto ja HHJ-puheenjohtajakurssi.

Kaikki, mitä sinun tarvitsee tietää hallitustyöstä

HHJ-kurssi 12.9.-11.10.2023

Lähijaksot

1. jakso 12.9. Hyvä hallintotapa
2. jakso 20.9. Hallituksen ja hallitustyön organisointi
3. jakso 26.9. Strategiatyö
- Ryhmätyö 3.10.
4. jakso 11.10. Yrityksen talouden seuranta ja ohjaus

Paikka:

Jyväskylä. Kurssi toteutetaan vain lähikoulutuksena.

HHJ-kurssi 2.11.- 30.11.2023

Lähijaksot

1. jakso 2.11. Hyvä hallintotapa
2. jakso 7.11. Hallituksen ja hallitustyön organisointi
3. jakso 16.11. Strategiatyö
- Ryhmätyö 23.11.
4. jakso 30.11. Yrityksen talouden seuranta ja ohjaus

Paikka:

Jyväskylä. Kurssille on mahdollista osallistua myös etäyhteydellä.

Hinta: Kauppakamarin jäsenille 1750 €, muille 2500 €. Hintoihin lisätään alv 24 %.

Jokainen kurssipäivä muodostaa itsenäisen kokonaisuuden. Valmistut kurssilta, kun kaikki päivät on suoritettu. Mikäli et pysty osallistumaan kaikille jaksoille yhden kurssin aikana, voi kurssipäivän paikata jollakin toisella kurssilla.

KESKI-SUOMEN
KAUPPAKAMARI

HALLITUS
PARTNERIT

Lisätiedot ja ilmoittautuminen:

kskauppakamari.fi/koulutukset

Tuula Rahikainen, puh. 050 473 1775
tuula.rahikainen@kskauppakamari.fi

VUOSIKERTOMUS 2022

**KESKI-SUOMEN
KAUPPAKAMARI**

KESKI-SUOMEN KAUPPAKAMARIN VUOSIKERTOMUS 2022 SISÄLLYSLUETTELO

- 7 Keski-Suomen kauppakamarin vaikuttaminen 2022
- 10 Pääkirjoitus
- 12 Katsaus vuoden 2022 kauppakamaritoimintaan
- 14 Talouskatsaus
- 16 Tapahtumia elinkeinoelämän kentältä 2022
- 22 Kauppakamari on jäseniään varten
- 24 Osaajapula vaivaa keskisuomalaisia yrityksiä - osaajien saatavuuden varmistaminen on yksi Keski-Suomen kauppakamarin kärkivaikuttamisteemoista
- 26 KV-verkostot toimiviksi -hankkeessa kannustettiin yrityksiä kansainvälistymiseen ja tehtiin palvelut tutuiksi
- 28 Energiakriisissä vuonna 2022 varauduttiin sähköpulaan
- 32 Vahva talous kannatteli Keski-Suomen kauppakamarin toimintaa
- 34 Keski-Suomen kauppakamarin henkilöstö 2022
- 35 Keski-Suomen kauppakamarin hallitus 2022
- 36 Keski-Suomen kauppakamarin valtuuskunta 2022
- 37 Valiokunnat 2022
- 43 Keski-Suomen kauppakamarin jäsenet

KESKI-SUOMEN KAUPPAKAMARI

JÄSENYYS

Jäsenedut
yrityksesi
hyödyksi

8
VALIOKUNTAA

800
JÄSENTÄ

33 000
VAIKUTTAJAA

Jäsenyys
on merkki
luotetta-
vuudesta

AJANKOHTAISTIETO

Jäsenenä saat 7 kertaa
vuodessa ilmestyvän
uutiskirjeen sekä
Kauppakamari-lehden
4 kertaa vuodessa

OSAAMINEN

Järjestämme
vuosittain noin 20
koulutusta, jotka
jäsenemme saavat
etuhintaan

VERKOSTOT

Kauppakamarin
tilaisuuksissa pää-
set laajentamaan
kontaktiverkostoasi

NEUVONTA

Neuvontapalvelua
laki- ja talousasioissa
– maksutta

ELINVOIMA

Huolehdimme, että
yritysten kilpailukyky
ja toimintaympäristö
ovat elinvoimaisia

VAIKUTTAMINEN

Valiokuntiemme kautta
pääset vaikuttamaan
yrityksesi toiminta-
ympäristöön ja
edunvalvontaan

KANSAINVÄLISYYS

Kauppakamari Loungen
avulla saat kansain-
välisen osaamisen
yrityksesi käyttöön

ULKOMAANKAUPAN ASIAKIRJAT

Jäsenenä saat ATA
Carnet -tulliasiakirjat
puoleen hintaan.
Toimitamme myös
muut asiakirjat jous-
tavi ja nopeasti

ONLINE- TIETOPANKKI

KauppakamariTiedosta
saat palkka-, kirjanpito-,
ALV-, vero- ja
ulkomaankaupan
kansiot ajantasaisina
tietolähteinä
jäsenetuhintaan

TUTKIMUKSET JA SELVITYKSET

Kauppakamari on mukana mm. alueiden kilpailukykyä,
verotusta ja suhdanteita koskevissa tutkimuksissa ja selvityksissä

ALUEELLISESTI

● VALTAKUNNALLISESTI

● GLOBAALISTI

Kysyttävää? Ota yhteyttä info@kskauppakamari.fi

KESKI-SUOMEN KAUPPAKAMARI

Keski-Suomen kauppakamarin vuosikertomus 2022

Päätoimittaja

Viivi Sakkara

Toimitus

Viivi Sakkara,
Keski-Suomen kauppakamari

Taitto

Viivi Sakkara

Kuvat

Viivi Sakkara, ellei toisin mainita

Graafinen ilme

Pekka Sell Graphics

Paino

Jyväskylän Siirtopaino

Keski-Suomen kauppakamari

Kauppakatu 28 B, 40100 Jyväskylä
puh. 010 322 2380
kskauppakamari.fi
etunimi.sukunimi@kskauppakamari.fi

Ari Hiltunen

toimitusjohtaja
040 058 3210

Viivi Sakkara

viestintäpäällikkö
050 439 6170

Pia Naukkarinen

palvelupäällikkö
050 555 9915

Tuula Rahikainen

koulutuspäällikkö
050 473 1775

Merja Honkanen

markkinointisuunnittelija
050 439 3005

Vuosikertomus on sähköisessä
muodossa Keski-Suomen
kauppakamarin verkkosivuilla
www.kskauppakamari.fi

Keski-Suomen kauppakamarin vaikuttaminen 2022

Keski-Suomen elinkeinoelämän vaikuttavin verkosto

Vaikuttaja

- Edistän aktiivisesti yritystoiminnan vireyttä ja maakunnan elinvoimaa.
- Vaikutan verkostoissa ja tuon Keski-Suomen esille eri yhteyksissä.

Vastuullinen

- Kauppakamarilaisena toimin avoimesti ja vastuullisesti ja edistän aktiivisesti vastuullista toimintaa.
- Huomioin toiminnassani ja viestinnässäni yritysten edun lisäksi laajemmin ihmisten, yhteiskunnan ja maapallon hyvinvoinnin.

Tekijä

- Etsin avoimesti uusia mahdollisuuksia.
- Haen kauppakamarin verkostosta kumppaneita mukaan kokeilemaan uusia toimintatapoja.

Luotettava

- Teen, minkä lupaan, läpinäkyvästi!
- Kauppakamari on luotettava ja lisäarvoa tuottava kumppani jäsenilleen.

**KESKI-SUOMEN
KAUPPAKAMARI**

Markkinatalouden ja yrittäjyyden puolesta

- Yritysmyönteisyyden ja -tietoisuuden lisääminen

Kasvavan ja elinvoimaisen Keski-Suomen puolesta

- Sujuva luvitus ja kaavoitus
- Keski-Suomen vetovoima ja saavutettavuus
- Vetovoimaiset ja tasokkaat koulutuspalvelut
- Raideyhteys ja Tampere-yhteistyö
- Lentoliikenne

Kriisistä toiseen siirtyminen varj

Vuotta 2022 varjosti kriisistä toiseen siirtyminen. Alkuvuonna 2022 päällä oli vielä koronarajoitukset, ja kun rajoituksista viimein päästiin, alkoi 24.2.2022 Venäjän raakaverinen hyökkäyssota Ukrainaan.

Kauppakamarit tuomitsivat Venäjän teot. Venäjällä liiketoimintaa harjoittavat yritykset reagoivat tilanteeseen nopeasti ja vetäytyivät pois Venäjän markkinoilta. Kauppakamari nosti esiin yritysten näkemystä siitä, että Suomen paikka on puolustusliitto Natossa. Ja oimme kauppakamariryhmän kanssa ajantasaista tietoa yrityksille esimerkiksi pakotteista.

Alueemme yrityksillä on ollut auttamishalua Ukrainaan. Keskuskauppakamari koordinoi Ukrainan suurlähetystön pyynnöstä kauppakamareiden jäsenyritysten humanitääristä apua suoraan ja nopeasti Ukrainaan yli miljoonan euron edestä. Osallistuimme myös omalla lahjoituksella. Lisäksi käynnistimme paikallisesti Mannerheimin lastensuojeluliiton Jyväskylän yhdistyksen kanssa keräyksen, jossa kerättiin Jyväskylään saapuneille ukrainalaisille perheille ja lapsille yllätys, jonka tarkoituksena oli tuoda iloa perheille vaikeina aikoina. Tavoite kerättävistä tarvikkeista täyttyi nopeasti ja lahjoituksia tuli yli tavoit-

teenkin. Lisäksi olemme jakaneet tietoa ja kannustaneet tänne saapuneiden ukrainalaisten työllistämiseen.

Saavutettavuus-teemasta nostettakoon maakuntalentojen jatkuvuuden turvaaminen. Jyväskylän ja Helsingin välillä lennetään 28.11.22 – 30.4.24 Finnairin operoimana, valtion tukemana. Finnairin Interline-sopimusten ansiosta niin ihmiset kuin matkatavaratkin liikkuvat sujuvasti Suomen rajojen ulkopuolelle.

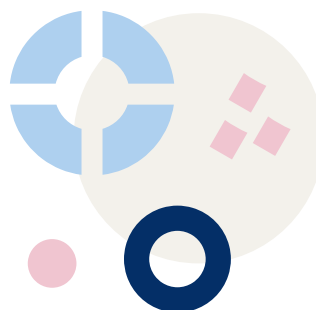
Keski-Suomen saavutettavuus myös teitse on nytkähtänyt karvan verran eteenpäin: Äänekoski-Viitasaari tieosuuden parannukseen saatiin 50 miljoonaa euroa, ja Keski-Suomen kauppakamarinkin pitkään ajama Valtatie 4 Vaajakosken kohdalla nousi Väyläverkon investointiohjelmaan 2023–2030. Se tarkoittaa, että pullonkaulan purkaminen on askeleen lähempänä toteutumista.

Helmikuussa alkanut räjähdysmäinen polttoaineiden hintojen nousu sodan seurauksena on aiheuttanut suuria

” Alueemme yrityksillä on ollut auttamishalua Ukrainaan. Keskuskauppakamari koordinoi Ukrainan suurlähetystön pyynnöstä kauppakamareiden jäsenyritysten humanitääristä apua suoraan ja nopeasti Ukrainaan yli miljoonan euron edestä.

Ari Hiltunen, toimitusjohtaja

ryjosti vuotta 2022

haasteita kuljetus- ja työkonealan yrityksille. Kauppakamari on ajanut, että kuljetusyrityksiä tulee auttaa vaikean tilanteen yli pääsemiseksi kuten aikaan koronatuillakin autettiin yrityksiä. Kauppakamarit yhdessä muiden toimijoiden kanssa ovatkin edistäneet esimerkiksi ammattidiesel- ja kustannustukiasiaa sekä jakeluvelvoitteen laske-
mista.

Maaliskuussa 2022 toteutetun kaup-
pakamarikyselyn mukaan sota ja Venä-
jään kohdistetut pakotteet ovat vaikut-
taneet liiketoimintaan kielteisesti 58
prosentissa keskisuomalaisista yrityk-
sistä. Lisäksi raaka-aineiden ja kompo-
nenttien kallistuminen vaivasi 44 pro-
senttia ja toimitusvaikeudet 40 pro-
senttia keskisuomalaisista yrityksistä.

Vuonna 2022 valmistauduttiin hyvin-
vointialueuudistukseen, ja olemmekin
olleet mukana Keski-Suomen hyvin-
vointialueen valmistelussa. Keski-Suo-
men Yrittäjät ja Keski-Suomen kaup-
pakamari ovat varmistamassa, että
yritysten ääni kuuluu koko alueelta ja

että yritykset saadaan vahvemmin mu-
kaan tuottamaan palveluita. Sosiaa-
li- ja terveydenhuollon sekä pelastus-
toimen järjestämisvastuu siirtyi kunnil-
ta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille
1.1.2023.

Muista asioista nostettakoon Jäm-
sän seutukunnan sekä Joutsan, Keu-
ruun ja Saarijärvi-Viitasaaren seutu-
kuntien nouseminen korkeamman in-
vestointituen tukialueeksi 2022–2027.
Olemme pitäneet myös investointien
lavitusten sujuvoittamista esillä.

Keskisuomalaisissa yrityksissä po-
detaan kroonista työvoimapulaa. Työ-
voiman saatavuuden turvaaminen on
ollut ja on jatkossakin kauppakamarin
vaikuttamisen agendalla. Olemme tuot-
taneet osaamiskyselyn avulla päättäjil-
le runsaasti ajantasaista tietoa yritys-
ten tilanteesta sekä keinoista tilanteen
helpottamiseksi. Teemaan liittyvistä hy-
vistä päätöksistä nostettakoon opinto-
tuen tulorajojen korottaminen 50 pro-
sentilla, mikä kannustaa opiskelijoita
tekemään töitä opintojen ohella. Li-

säksi erityisosaaajien ja kasvuyrittäjien
maahanmuuttoa nopeuttava pikakaista
käynnistyi.

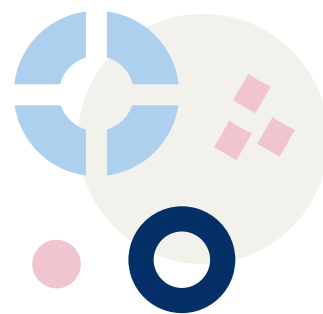
Antti Määttä
puheenjohtaja,
Keski-Suomen kauppakamari

Ari Hiltunen
toimitusjohtaja,
Keski-Suomen kauppakamari

” Keski-Suomen kauppakamari on yhtä kuin sen
jäsenet. Kaikessa toiminnassamme keskitymme
elinkeinoelämän tarpeisiin ja vaikuttamiseen
alueemme elinvoimaisuuden varmistamiseksi.
Antti Määttä, puheenjohtaja

KUVA: ANNE KALLIOLA

Katsaus vuoden 2022 kauppakamaritoimintaan

KUVA: MATIAS ULFVES

Tänäkin vuonna keskiössä on ollut jäsentemme menestyminen, minkä eteen olemme tehneet vaikuttamistyötä ja tarjonneet palveluita.

Valiokunnat olivat aktiivisia tänäkin vuonna. Esimerkiksi Digitalisaatio ja uusi liiketoiminta -valiokunta on ansiokkaasti lisännyt tietoisuutta keski-suomalaisesta IT- ja kyberturvallisuus-osaamisesta vierailemalla eduskunnassa ja eduskunnan puolustusvaliokunnassa. Finanssialan valiokunta on tänäkin vuonna välittänyt ajankohtaista tietoa taloudesta järjestämällä maksuttomia webinaareja. Valmistus- ja tuotanto- sekä Liikenne- ja aluerakennevaliokunta järjestivät TekijäKS-viikon, jolla aloja tehtiin tunnetuksi opiskelijoille.

Olemme saaneet viime vuosina ilahduttavan paljon uusia jäseniä ja jäsenmäärämme on jo yli 800. Jäsenmäärä

on kasvanut yli kymmenen prosenttia jo toista vuotta peräkkäin. Vaikka maailma on myllertänyt ja erilaiset kriisit ovat haastaneet yritysten toimintaa, on kauppakamarin jäsenyys koettu tärkeäksi. Kiitos teille jäsenemme!

Jäsenmäärän kasvu tarkoittaa myös sitä, että meidän täytyy kiinnittää entistä enemmän huomiota jäsentemme pitovoimaan. Teimme alkuvuoden 2023 aikana muutoksia henkilöstön toimenkuvissa siten, että jatkossa pystymme konkreettisemmin sekä systemaattisemmin panostamaan enemmän esimerkiksi jäsenistömme yhteydenpitoon.

Seuraamme jäsenyytyväisyyttä joka toinen vuosi, ja tänä vuonna oli jäsenyytyväisyyskyselyn vuoro. Saimme paljon kiittävää palautetta, mutta myös kehittämiskohteita. Jäsenyytyväisyyden arvosana oli 3,9 asteikolla 0–5.

Koulutukset ja tilaisuudet

Vuonna 2022 järjestimme 46 koulutusta ja tilaisuutta, joihin osallistui yhteensä 915 henkilöä. Vaikka koulutuksia on toiveista johtuen järjestetty edelleen osittain etänä tai hybridinä, koetaan kauppakamarin koulutukset laadukkaiksi – koulutusten palautteiden keskiarvoksi saimme 4,3. Suosituin koulutuksemme on Hyväksytty Hallituksen jäsen HHJ-kurssi, joita järjestimme vuoden aikana viisi.

Yksi tärkeä syy liittyä kauppakamariimme on kauttamme saavutettavat verkostot. Verkostoitumismahdollisuuksia on tarjottu niin koulutuksissa kuin maksuttomissa tilaisuuksissa, kuten bisnestreffeillä ja Kauppakamarin aamukahveilla.

Ulkomaankaupan asiakirjat

Vahvistimme tammi-marraskuussa 1435 vientiasiakirjaa, mikä on 10 prosenttia vähemmän kuin vuosi sitten. ATA carnet'ita on myönnetty 60 kappaletta, mikä on saman verran kuin viime vuonna. Palautteissa nousee esille kauppakamarin erinomainen asiakaspalvelu. Palautteiden mukaan asiakaspalvelu on nopeaa ja hyvää ja asiakirjojen käsittely on nopeaa. Kiitosta saa myös ystävällisyys, joustavuus ja asiantuntevuus.

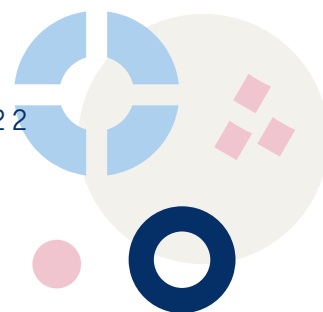
Viestintä

Tänäkin vuonna viestinnän keskiössä on ollut aktiivinen jäsentiedotus yritystoimintaan vaikuttavista muutoksista ja tapahtumista, yritysten näkemysten esiin nostaminen julkisuudessa ja päätäjille sekä yritysmuutosten lisääminen. Olemme julkaisseetkin yritystarinoita ja yritysten onnistumisia somessa, uutiskirjeissä ja lehdessä. Julkaisimme neljä Kauppakamari-lehteä, 7 uutiskirjettä ja 11 kv-uutiskirjettä sekä olimme mediassa esillä keskimäärin kaksi kertaa viikossa.

Vuonna 2022 toteutimme uutuutena Keski-Suomen elinkeinoelämän ensimmäisen podcast-sarjan, Kamari-Podcastin, jonka keskiössä olivat tarinat keski-suomalaisen menestyksen takana sekä ajankohtaiset aiheet, kuten turvallisuus ja energian hinnannousu. Podcastit ovat kuunneltavissa Spotifyssa.

KV-verkostot toimiviksi -hanke 16.8.2021–17.2.2023

Olemme rohkaisseet yrityksiä kansainvälistymiseen jakamalla tietoa ja kan-

sainvälistymistarinoita, järjestämällä kv-tilaisuuksia sekä tarjoamalla maksuttoman Kasvutahto-mentorointiohjelman. Hankkeessa KV-palveluita tarjoava verkosto tuodaan näkyväksi ja selvitystyön pohjalta luodaan palvelukartta. Keski-Suomen kauppakamari luo yritysten antamien vientitietojen perusteella työkalun, josta keski-suomalaiset vientiyritykset jatkossa löytävät. Työkalulla on useita käyttötarkoituksia kuten tuottaa yrityksille maksuton markkinapaikka, lisätä yhteistyötä yritysten välillä ja toimia tiedonlähteenä ja hakukoneena esimerkiksi suurlähetystöille ja muille yhteistyötahoille.

Olemme tarjonneet opiskelijoille opintipaikkoja ja yhteyden työelämään tarjoamalla projekteja sekä mahdollisuuden graduun, jossa tutkittiin yritysten kansainvälistymiskäytäntöjä. Keskeinen tulos oli se, että verkostot ovat olennainen osa yrityksen kansainvälistymisen onnistumista.

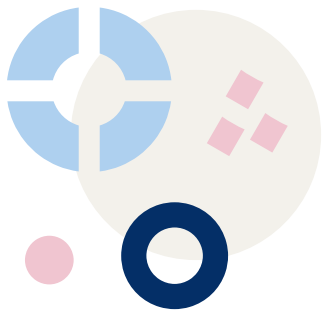
Eduskuntavaalit 2023

Strategiamme mukaisesti Keski-Suomen kauppakamari edistää alueen ja yritysten menestystä ja kasvua. Vuosi 2023 on eduskuntavaalivuosi ja pyrimme tuomaan esille kauppakamari-

en vaalitavoitteita sekä meille paikallisesti tärkeitä tavoitteita. Näihin kuuluvat muun muassa saavutettavuuteen liittyvien asioiden eteenpäin vieminen ja esillä pitäminen sekä osaamiseen ja työvoiman saatavuuteen liittyvät asiat. Myös investointien luvitusten sujuvoittaminen on tärkeä tavoitteemme.

Ari Hiltunen
toimitusjohtaja, Keski-Suomen kauppakamari

Ensimmäisestä sotavuodesta selvittiin odotuksia paremmin

Vuodesta 2022 ei tullut sitä koronapandemian jälkeistä talouden normalisoitumisen jaksoa, jota monet odottivat. Sen sijaan Eurooppaan saatiin sotavuosi, joka synnytti pahimman energiakriisin sitten 1970-luvun.

Suomessa Venäjän-kauppa romahti ja jouduttiin etsimään uusia vientimarkkinoita sekä korvaavia raaka-ainetoimittajia. Pahimmilta uhkakuvilta silti vältyttiin.

Kokonaisuudessaan talouskehitys oli vastatuulesta huolimatta pelättyä parempaa. Jonkin verran auttoi se, että vuoteen lähdettiin hyvistä lähtökohdista vientiteollisuuden tilauskantojen ja kotitalouksien säästöpuskurien osalta. Keväällä myös palvelualojen elpyminen pandemian jäljiltä tuki yksityistä kulutusta. Suhdannetilanne heikkeni vuoden mittaan, mutta pelättyä syvää taantumaa ei ole toistaiseksi tullut. Talousvuotta 2022 voidaankin luonnehtia taloudellisen resilienssin vuodeksi.

Harvoin ovat talousennustajat lukeet yhtä paljon sääennusteita. Talvi on toistaiseksi ollut pääosin leuto, mikä on hillinnyt energiakustannuksia ja pienentänyt riskiä tuotantokatkoksista, joita pelättiin erityisesti Saksaan. Kaikkia pitkän aikavälin sopeutumishaasteita ei silti ole ratkaistu. Suomessa tilanne on onneksi keskimääräistä parempi, sillä meillä riippuvuus venäläisestä kaasusta on vähäistä, ja jatkossa Olkiluoto 3

ja tuulivoiman lisäkapasiteetti auttavat sähkön saatavuusongelmien kanssa.

Energian ja raaka-aineiden kalleus on osaltaan kiihdyttänyt jo ennestään korkeaa inflaatiota. Energiakriisin ja talouksien resilienssin ohella kolmas talousvuotta 2022 leimannut iso teema olikin korkealla laukannut kuluttajahintainflaatio ja sen vanavedessä seurannut rahapolitiikan äkkijyrkkä kiristyminen. Kuluttajahintojen nousu alkoi jo vuonna 2021 vauhdikkaan koronaelpymisen seurauksena. Viime vuonna inflaation kiihtyminen jatkui, ja useilla talouksilla nähtiin vauhdikkaampaa hintojen nousua kuin kertaakaan 40 vuoteen. Hyvä työllisyystilanne ja korona-aikana kertyneet säästöt ovat toistaiseksi suojelleet kulutuskehitystä kohtalaisesti, mutta yksityisen kulutuksen näkymät ovat vaisuja ostovoiman supistuessa.

Kovin hintojen nousu on jo takana, ja jatkossa inflaatio lähtee palaamaan kohti tavanomaisempia lukemia. Edelleen on silti huomattavaa epävarmuutta siitä, kuinka nopeasti hintakehitys normalisoituu. Rahapolitiikan kiristyminen jatkuu toistaiseksi, mutta markkinaodotuksissa ennakoidaan korkojen noususyklin lähestyvän pian päätepistettään. Ei silti voida lukea pois riskiä siitä, että suunniteltu rahapolitiikan kiristys ei riitä tainnuttamaan inflaatiota, vaan korkoja jouduttaisiin nostamaan enemmän. Se heikentäisi suhdannetilannetta merkittävästi suhteessa odotuksiin.

Myös Suomessa vuosi 2022 sujui paremmin kuin monet olettivat sodan alkaessa helmikuun lopussa. Alustavien tietojen mukaan Suomen bruttokansan-

tuote nousi noin 2 prosenttia, mikä tosin selittyy kasvuperinnöllä ja alkuvuoden koronaelpymisellä. Vuoden jälkimmäisellä puoliskolla ei kasvua nähty ja kokonaistuotanto painui supistumisen puolelle. Tilannetta voidaan silti kuvata torjuntavoitoksi.

Myös työllisyyskehityksen osalta vuosi 2022 oli odotuksia parempi, ja työllisyysaste kipusi vuoden lopussa korkeimmilleen 30 vuoteen. Työtuntien kehitys ei ollut aivan yhtä hyvää, sillä osa-aikatyö on yleistynyt viime vuosina, mutta pelättyä työllisyyden laskua ei tullut. Alkuvuodesta vallitsivat jopa ylikuumentuneet työnhakijan markkinat, ja avoimia työpaikkoja oli tarjolla runsaasti. Heikentyvä suhdanne latisti työvoiman kysyntää vuoden loppua kohti, mutta tilanne oli edelleen pikemminkin keskimääräinen kuin erityisen vaikea.

Kokonaisuudessaan taakse jäänyttä talousvuotta voidaan hyvällä syyllä kuvata ristiriitaiseksi. Vaikka toistaiseksi on selvitty kohtalaisen hyvin, leimasi jaksoa suhdanteen asteittainen heikkeneminen, minkä takia vuoteen 2023 lähdettiin huomattavasti heikommista asemista. Teollisuuden tilauskannat eivät ole enää erityisen vahvat, kotitalouksien ostovoiman kehitysnäkymät ovat vaisuja, ja epävarmuus tulevasta on suurta. Kovin suuriin uusiin negatiivisiin sokkeihin ei enää riittäne jatkossa kantokykyä. Kotitalouksia onneksi suojelee edelleen jossain määrin hyvä työllisyystilanne.

Jukka Appelqvist
Pääekonomisti
KeskuskauppaKamari

TULEVAISUUDEN RATKAISUT

Kauppakamarien eduskuntavaaliteesit 2023

Osaaminen ratkaisee Suomen tulevaisuuden

Pula osaavasta työvoimasta on yritysten merkittävin kasvun este. Väestön ikääntymisestä johtuen ongelma ei ole ohimenevä. Ongelmaan on vastattava lisäämällä osaamisperusteista maahanmuuttoa, edistämällä koulutuksen työelämälähtöisyyttä ja varmistamalla kaikille nuorille hyvät perustaidot.

- Lisätään osaamisperusteista maahanmuuttoa merkittävästi nykyisestä.
- Parannetaan ammatillisen koulutuksen työelämälähtöisyyttä.
- Varmistetaan riittävät perustaidot jokaiselle lapselle ja nuorelle.

Julkinen talous, työllisyys ja verotus

Julkinen talous on käännettävä vahvistuvalle uralle ja kestävyysvajetta on kurottava kiinni.

Työllisyysastetta on edelleen nostettava yksityisen sektorin työpaikkojen määrää kasvattamalla.

- Työn tekemisen on oltava aina kannattavaa – porrastetaan ansiosidonnainen työttömyys-turva ja uudistetaan sosiaaliturvajärjestelmä.
- Mahdollistetaan paikallinen sopiminen kaikissa yrityksissä.
- Varmistetaan kilpailukykyinen verotus ja kevennetään ansiotuloverotusta läpi tuloluokkien.

Vauhditetaan investointeja ja vihreää siirtymää sujuvilla kaavoitus- ja luvitusprosesseilla

Suomi kilpailee investoinneista kansainvälisesti. Sujuva luvitus ja nopeat kaavoitusprosessit edistäisivät vihreää siirtymää, parantaisivat kilpailukykyä sekä lisäisivät Suomen houkuttelevuutta investointien kohteena. Nykyisellään merkittävät investoinnit viivästyvät ja peruuntuvat, kun kaavoitus- ja lupaprosessit sakkaavat ja valitusprosessit ovat raskaita ja ennakoimattomia.

- Luvat yhdeltä luukulta ja kaavojen ja lupien käsittelylle palvelulupaus.
- Lisätään valitusprosessien ennakoitavuutta.

Varmistetaan koko Suomen saavutettavuus ja logistinen kilpailukyky

Suomen logistinen sijainti on muutoksen kourissa. Toimiva liikennejärjestelmä ja sujuva liikenne ovat Suomen kilpailukykyyn edellytys.

Supistetaan liikenneinfran korjausvelkaa, vähennetään liikenteen päästöjä linjassa muiden EU-maiden kanssa ja varmistetaan suomalaisen logistiikan kustannuskilpailukyky.

- Nostetaan liikenneinfran rahoituksen tasoa.
- Vähennetään liikenteen päästöjä kilpailukykyisesti.

Tapahtumia elinkeinoelämän kentältä

KV-verkostot toimiviksi

–hanke 16.8.2021–17.2.2023

Keski-Suomen kauppakamarin KV-verkostot toimiviksi -hankkeessa rohkaistiin yrityksiä kansainvälistymiseen jakamalla tietoa ja kansainvälistymistarinoita, järjestämällä kv-tilaisuuksia sekä tarjoamalla maksuton Kasvutahto-mentorointiohjelma. Hankkeessa KV-palveluita tarjoava verkosto tuodaan näkyväksi, ja niiden ja yritysten vientitietojen perusteella luodaan vientityökalu, josta keski-suomalaiset vientiyritykset jatkossa löytyvät. Työkalun tarkoituksena on tuottaa yrityksille maksuton markkinapaikka, lisätä yhteistyötä yritysten välillä ja toimia tiedonlähteenä ja hakukoneena esimerkiksi suurlähetystöille ja muille yhteistyötahoille.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan

Kun koronarajoituksista viimein päästiin, alkoi 24.2.2022 Venäjän raakaverinen hyökkäyssota Ukrainaan. Kauppakamarit tuomitsivat Venäjän teot. Venäjällä liiketoimintaa harjoittavat yritykset reagoivat tilanteeseen nopeasti ja vetäytyivät pois Venäjän markkinoilta.

Kauppakamari nosti esiin yritysten näkemystä siitä, että Suomen paikka on puolustusliitto Natossa. Jaoimme kauppakamariryhmän kanssa ajantasaista tietoa yrityksille esimerkiksi pakotteista.

Sota nosti poltto- ja raaka-aineiden hintoja

Sodan myötä polttoaineiden hinnat nousivat räjähdysmäisesti. Monet kuljetusyritykset joutuivat ahdinkoon yllättävän hinnannousun vuoksi. Kauppakamarit yhdessä muiden toimijoiden kanssa ajoivat kuljetusalan yrityksille kustannustukea, ammattidieselä ja jakeluvoitteen alentamista. Ammattidieselillä tarkoitetaan energiaverodirektiivin sallimaa mahdollisuutta soveltaa tiettytyyppisiin kuorma- ja linja-autoihin tankattavaan dieselöljyyn alhaisempaa polttoaineverokantaa.

TAMMIKUU

HELMIKUU

Koronarajoitukset jatkuivat

Koronarajoitukset vaikuttivat keski-suomalaisiin yrityksiin vielä alkuvuodesta 2022. Kauppakamarikyselyyn vastanneet keski-suomalaiset yritykset kannattivat vahvasti laajennetun rokotepassin käyttöönottoa mahdollistamaan yhteiskunnan avaamisen. Koronapassi tuli myöhemmin käyttöön. Koronapassin sai täydestä rokotesarjasta tai sairastetusta koronasta, joka oli todennettu terveydenhuollossa.

Keski-suomalaiselle ympäristöystävällisien energiaratkaisuiden osaamiselle kysyntää

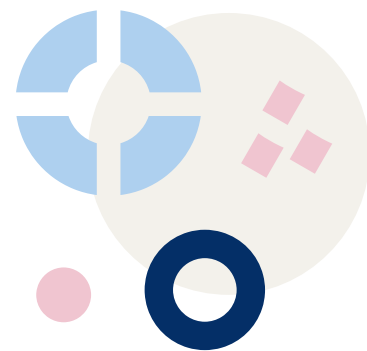
Jäsenemme Fimpec oli konsulttina mukana P2X Solutionsin ja samalla Suomen ensimmäisessä teollisen mittakaavan vihreän vedyn tuotantolaitoksessa, joka rakentuu Harjavaltaan. Vetyä tuotetaan täysin päästöttömästi elektrolyysillä vedestä. Osa vedystä jatkojalostetaan uusiutuviksi synteettisiksi polttoaineiksi.

Aluevaalit

Aluevaaleissa valittiin aluevaltuustot hyvinvointialueille, joiden vastuulla on sosiaalihuollon, terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestäminen 1.1.2023 lukien. Hyvinvointialueella on itsehallinto ja ylintä päätösvaltaa alueen asioissa käyttää aluevaltuusto.

Valmistelu- ja vaikuttamistyötä tehtiin. Kauppakamarit vaativat, että kustannusten kasvun hillitsemisen tulee olla keskeisessä roolissa, kun tulevaisuuden sote-palveluita järjestetään. Yritysten hyödyntäminen sote-palveluiden tuottamisessa on kauppakamareiden mukaan merkittävä osa ratkaisua, kun tuottavuutta ja laatua parannetaan.

entältä 2022

Sodan vaikutukset koskettivat myös Keski-Suomen elinkeinoelämää

Kauppakamarikyselyn mukaan sota ja Venäjään kohdistetut pakotteet vaikuttivat liiketoimintaan kielteisesti 58 prosentissa keski-suomalaisista yrityksistä. Lisäksi raaka-aineiden ja komponenttien kallistuminen vaivasi 44 prosenttia ja toimitusvaikeudet 40 prosenttia keski-suomalaisista yrityksistä.

Kauppakamarien asiakirjatilastot kertovat, että yritykset ovat reagoineet Venäjän Ukrainaan kohdistamaan hyökkäyssotaan ripeästi ja vienti Venäjälle on vähentynyt dramaattisesti. Sodan alettua alkuperätodistusten määrä on pudonnut 50 prosenttia verrattuna vastaavaan ajankohtaan vuonna 2021.

Olkiluoto 3:n sähköntuotantoa odotettiin

Olkiluoto 3 -ydinvoimala kytkettiin valtakunnan sähköverkkoon maaliskuussa 2022. Koekäyttöohjelma saatiin päätökseen huhtikuussa 2023. Laitosyksikön säännöllinen sähköntuotanto alkoi.

OL3:n polttoaineen lataus reaktoriin valmistui huhtikuussa 2021, ja ydinreaktio käynnistettiin ensimmäistä kertaa saman vuoden joulukuussa. Maailman kolmanneksi tehokkaimman ydinvoimayksikön myötä noin 30 prosenttia Suomen sähköstä tulee yhdeltä saarelta.

Kuva: Petteri Kivimäki

Jyväskylän yliopiston teekkarilakki paljastettiin

Jyväskylän yliopiston diplomi-insinööriopiskelijat ja informaatioteknologian tiedekunta paljastivat Jyväskylän teekkarilakin Esivappu teekkarihenkeen -tilaisuudessa, joka järjestettiin yhteistyössä Keski-Suomen kauppakamarin kanssa. Tilaisuudessa juhlistettiin syksyllä 2021 alkanutta diplomi-insinöörikoulutusta muun muassa teekkarijäynän ja tutkimustietokuvien muodossa.

MAALISKUU

HUHTIKUU

Keski-suomalaiset yritykset auttoivat ukrainalaisia

Alueemme yrityksillä on ollut auttamishalua Ukrainaan. Keskuskauppakamari koordinoi Ukrainan suurlähetystön pyynnöstä kauppakamareiden jäsenyritysten humanitääristä apua suoraan ja nopeasti Ukrainaan yli miljoonan euron edestä. Osallistuimme myös omalla lahjoituksella.

Lisäksi käynnistimme paikallisesti Mannerheimin lastensuojeluliiton Jyväskylän yhdistyksen kanssa keräyksen, jossa kerättiin Jyväskylään saapuneille ukrainalaisille perheille ja lapsille yllätys, jonka tarkoituksena oli tuoda iloa perheille vaikeina aikoina. Taivote kerättävistä tarvikkeista täyttyi nopeasti ja lahjoituksia tuli yli tavoitteenkin. Lisäksi olemme jakaneet tietoa ja kannustaneet tänne saapuneiden ukrainalaisten työllistämiseen.

Kuva: Elmo Eklund

Keskuskauppakamarin toimintajohdaja Juho Romakkaniemi ja Ukrainan Suuren-suurlähettiläs Olga Dibrova.

VT4 Vaajakosken kohdalla nousi Väyläverkon investointiohjelmaan 2023–2030

Keski-Suomen tärkeimmistä suurista liikennehankkeista VT4 Vaajakosken kohdalla pääsi Väyläviraston investointiohjelmaan. Se tekee toteutuspäätöksen todennäköiseksi vuoteen 2030 mennessä.

Keski-Suomen kauppakamari on puhunut hankkeen puolesta vuosia, ja vaati tiehankkeen lisäämistä investointiohjelmaan edellisellä lausuntokierroksella. Keski-Suomen kauppakamari iloitsee hankkeen lisäämisestä investointiohjelmaan.

"On erittäin hienoa, että todellinen tarve kuultiin ja pitkään agendalla ollut kärkihankkeemme nousi investointiohjelmaan. Hanke on erittäin tarpeellinen niin paikallisen kuin valtakunnallisen liikenteen sujuvoittamiseksi. Kiitos yhteistyöstä kaikille toimijoille, jotka ovat kanssamme asiaa edistäneet", sanoo Keski-Suomen kauppakamarin toimitusjohtaja Ari Hiltunen.

Keski-Suomen kauppakamarin 24. Maineteko maailmalla -palkinto Valmet Technologies Oy:n Rautpohjan tehtaalle

Keski-Suomen kauppakamari palkitsee vuosittain Maineteko maailmalla -palkinnolla keski-suomalaisen yrityksen, joka on kasvanut menestyksekkäästi ja vienyt toiminnallaan paikallista osaamista maailmalle. Vuonna 2022 palkinto luovutettiin Valmet Technologies Oy:n Rautpohjan tehtaalle.

Maailman johtava paperi- ja kartonkikoneita valmistava teknologiayhtiö Valmet Technologies Oy Jyväskylän Rautpohjassa kehittää ja suunnittelee suurimman osan maailman paperi- ja kartonkikoneista. Rautpohjan yli 1850 työntekijän tehdasalue kätkee porttien sisäpuolelle maailman huippuluokan teknologiaosaamista. Jyväskylän Rautpohja on Valmetin lokaatioista suurin. Maailman kaikesta paperista 40 prosenttia tehdään Valmetin koneilla.

Paperit-liiketoimintalinjan, johon Rautpohja kuuluu, saamat tilaukset olivat viime vuonna lähes 1,7 miljardia euroa. Koneita myytiin ympäri maailmaa, muun muassa Ruotsiin, Saksaan, Turkkiin, USA:han, Kiinaan, Indonesiaan, Brasiliaan ja Serbiaan.

"On hienoa myöntää palkinto yritykselle, joka on tehnyt vientiä menestyksekkäästi vuosikymmeniä. Maakunnan suuri työllistäjä on pystynyt uudistumaan ajassa ja toimimaan kilpailukykyisesti. Pitkäkestoinen menestysekäs työ ansaitsee tunnustuksen", sanoo Keski-Suomen kauppakamarin puheenjohtaja Antti Määttä.

Palkinnon vastaanotti Howspacen toimitusjohtaja Ilkka Mäkitalo. Palkinnon luovutti Keski-Suomen kauppakamarin Digitalisaatio ja uusi liiketoiminta -valiokunnan puheenjohtaja Anssi Kuoppala. Kuva: Viivi Sakkara

Vuoden digitalisaatioteko -palkinto Howspace Oy:lle

Keski-Suomen kauppakamarin Digitalisaatio ja uusi liiketoiminta -valiokunta myöntää vuosittain Vuoden digitalisaatioteko -palkinnon keski-suomalaiselle yritykselle, joka on menestynyt digitalisaation saralla. Vuonna 2022 palkinto myönnettiin Howspace Oy:lle, joka on menestyksekkäästi tarjonnut ratkaisuja yrityksille ja organisaatioille jatkaa liiketoimintaansa ja parantaa asiakaskokemustaan myös koronan aikana.

TOUKOKUU

Palkinnon vastaanotti Valmetin Paperit-liiketoimintalinjan johtaja Jari Vähäpesola (keskellä). Vasemmalla Keski-Suomen kauppakamarin puheenjohtaja Antti Määttä ja oikealla Keski-Suomen kauppakamarin toimitusjohtaja Ari Hiltunen. Kuva: Viivi Sakkara

Suomen matka kohti puolustusliitto Natoa alkoi

Tasavallan presidentti päätti valtioneuvoston esityksestä, että Suomi ilmoittaa Natolle kiinnostuksensa käydä keskustelut Natoon liittymisestä.

Yrityksiin kohdistuva hybridivaikuttaminen lisääntyi

Keskuskauppakamarin yhdessä Huoltovarmuuskeskuksen kanssa toteuttaman Yrityksiin kohdistuva hybridi-vaikuttaminen 2022 -selvityksen mukaan sähkönjakelun keskeytyessä puolet yrityksistä ei kykenisi pysymään toiminnassa tai siirtämään toimintaansa uuteen paikkaan. Myös digitaalisten palvelujen ja internetin estyminen nousivat yritysten huolissa korkealle. Erityisesti suuriin yrityksiin kohdistuva hybridivaikuttaminen on selvityksen mukaan lisääntynyt ja todennäköisyys yrityksiin kohdistuvaan vaikuttamiseen on kasvanut. Lähes puolet (47 %) suurista yrityksistä arvioi vaikuttamisen todennäköisyyden olevan vähintään melko todennäköistä.

” On hienoa myöntää palkinto yritykselle, joka on tehnyt vientiä menestyksekkäästi vuosikymmeniä.

Antti Määttä

Kuljetusyrityksille määräaikainen polttoainetuki

Hallitus esitti 2.6.2022 lakia kuljetusyritysten määräaikaisesta polttoainetuesta, joka kompensoisi helmikuussa 2022 alkanutta äkillistä polttonesteiden hinnan nousua Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Tuki koski maanteillä tapahtuvia tavara- ja henkilökuljetuksia. Tukea olisi mahdollista saada kolmelta kuukaudelta (helmikuu-huhtikuu 2022). Tuki kattaisi 5 prosenttia polttoainekustannuksista näiltä kuukausilta. Tuki oli haettavissa marraskuussa 2022.

Keski-Suomen kauppakamari yhdessä muiden toimijoiden kanssa on ajanut yrityksille helpotuksia polttoainekustannusten nousua räjähdyksmäisesti.

Vuonna 2022 valmistauduttiin tulevan talven sähköpulaan

Venäjä ei saanut Eurooppaa polvilleen energiasodalla, jonka se käynnisti rajoittamalla kaasukauppaa jo puoli vuotta ennen sotilaallista hyökkäystä Ukrainaan. Vuotta 2022 leimasi energiakriisi.

Vuonna 2022 valmistauduttiin tulevan talven sähköpulaan. Olimme mukana kansallisessa Astetta alemmas -kampanjassa, jonka tavoitteena oli kannustaa ihmisiä, yrityksiä ja organisaatioita säästämään energiaa arkisin teoin. Energian säästö oli nopea ja vaikuttava tapa varmistaa, että sähköä riittää talvella. Yrityksille energiansäästö on sekä kustannuskysymys että osa yhteiskuntavastuuta. Olkiluoto 3:n sähköntuotannon alkamista täysimääräisesti odotettiin.

Sataman Viilu avasi ovensa

Jyväskylän sataman uusi maamerkki, Sataman Viilu avasi ovensa 2.6.2022.

– Olemme todella ylpeitä, kun pääsemme avaamaan upean Sataman Viilun ovet asiakkaille. Viilun ainutlaatuisesta saunaravintolakokonaisuudesta on valmisteltu pitkään suunnittelupöydillä ja viime keväänä tehdyn rakentamispäätöksen jälkeen asiat ovat edenneet suunnitellusti. Pääsemme avaamaan tämän ainutlaatuisen ja Jyväskylän matkailunkin kannalta merkittävän kohteen aikataulussa. Jyväskylän satama ei ole enää entisensä, Sataman Viilu

KESÄKUU

Jyväskylän keskustan elinvoima kääntyi nousuun

Jyväskylän ydinkeskustan elinvoimaisuus heikkeni pandemia-aikana monien muiden kaupunkien keskustaa jyrkemmin, mutta viimeksi kuluneen vuoden aikana on tapahtunut käänne parempaan. Jyväskylän ydinkeskustan elinvoimaisuus viime vuodesta tähän vuoteen on jopa suurten kaupunkien merkittävin.

Käänteen osoittaa vuosittain toistettava elinvoimalaskenta, jossa tarkastellaan kaupallisen ydinkeskustan liikehuoneistojen käyttöä. Jyväskylän ydinkeskustan elinvoimaluku parani viime vuodesta 3,1 prosenttia. Vain Kuopio pääsi lähelle samaa vuosimuutosta eli 2,1 prosenttiin. Tampereen ydinkeskustan elinvoima kasvoi 0,4 prosenttia, mutta muissa suurissa kaupunkikeskuksissa muutos oli negatiivinen tänäkin vuonna.

Jyväskylän ydinkeskustan kauppakeskuksissa ja kivijalkaliikehuoneistoissa sijaitsee yhteensä noin 150 kauppaa, 120 kahvilaa ja ravintolaa, 120 kauneus- ja hyvinvointipalveluiden liikettä, 100 muuta kaupallista palveluliikettä ja noin 30 avoimesti saavutettavissa olevaa toimistoa.

tuo siihen kauan toivotun lisän, iloitsee Osuuskauppa Keskimaan toimitusjohtaja Antti Määttä.

Rakennusprojektin investoinnin suuruus on noin 5,5 M€. Projekti oli merkittävä niin Keskimaalle, kuin kaikille muille mukana olleille yhteistyökumppaneille. Sijainti ja maiseimat ovat parasta mitä Jyväskylä voi tarjota. Keskusta, Paviljonki ja Matkakeskus ovat aivan vieressä, kuten myös koko ajan kehittyvän sataman muut palvelut. Viiluun voi saapua myös omalla veneellä.

Jämsän seutukunta sekä Joutsan, Keuruun ja Saarijärvi-Viitasaaren seutukunnat korkeamman investointituen tukialueeksi 2022–2027

Tarkoituksena on kohdentaa tukea alueille, joiden taloudellinen tilanne on epäsuotuisa suhteessa koko unioniin tai jotka ovat kansallisesti epäedullisessa asemassa. Aluetuella pyritään tasaamaan alueiden kehittyneisyyseroja sekä tukemaan valittujen alueiden positiivista kehitystä.

Kuva: Metsä Group

Metsä Groupin ja Valmetin 3D-kuitutuotteen koetehdas vihittiin Äänekoskella

Metsä Groupin innovaatioyhtiö Metsä Springin ja Valmetin 3D-kuitutuotteen koetehdas vihittiin käyttöön Äänekoskella 22.8.2022. Koetehtaalla valmistetaan uutta Muoto®-tuotetta, joka on merkittävä uusi avaus pakkausmarkkinoilla. Uusiutuva ja vastuullisesti kasvatetusta puuraaka-aineesta tehty Muoto on erinomainen vaihtoehto muoville monissa loppukäytöissä, esimerkiksi erikokoisissa ja -muotoisissa ruokapakkauksissa.

Muoto-tuotteen noin 20 miljoonan euron koetehtaan rakentaminen alkoi Metsä Groupin Äänekosken tehdasalueelle loppuvuonna 2020 ja se käynnistettiin toukokuussa 2022.

Muoto-tuotteen ominaisuuksia ja valmistusmenetelmää kehitetään koetehtaassa ja tuotteen potentiaalia testataan markkinoilla. Jos markkinoiden kiinnostus ja tuotteen toimivuus pystytään laajassa mittakaavassa osoittamaan, Metsä Group harkitsee suuremman tuotantolaitoksen rakentamista.

Yritykset mukana Keski-Suomen hyvinvointialuetta kehittämässä

Keski-Suomen Yrittäjät ja Keski-Suomen kauppakamari ovat varmistamassa, että yritysten ääni kuuluu koko alueelta hyvinvointialueen valmistelussa. Alkavan hankkeen tarkoituksena on tuoda yksityisten palveluntuottajien näkökulmaa hyvinvointialueen toimintojen organisoimiseen ja kehittämiseen. Tavoitteena on, että palveluntuottajien ja hyvinvointialueen välille syntyy hyvä ja kestävä, vastuullinen kumppanuus. Hanke on saanut hakuvaiheessa suosituksen hyvinvointialueen johdolta.

SYYSKUU

LOKAKUU

Kamari-Podcast

Keski-Suomen kauppakamari julkaisi Keski-Suomen elinkeinoelämän ensimmäisen podcast-sarjan, Kamari-Podcastin, jonka keskiössä olivat tarinat keskisuomalaisen menestyksen takana sekä ajankohtaiset aiheet, kuten turvallisuus ja energian hinnannousu.

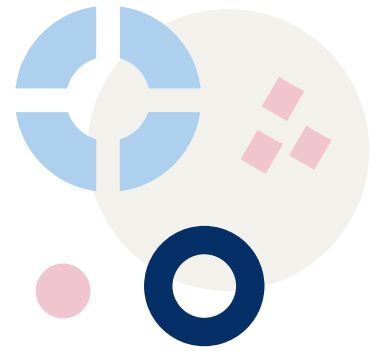

Teollisuus- ja logistiikka-alan yritykset ja oppilasryhmät kohtasivat TekijäKS-viikolla 7.-11.11.

Keski-Suomen kauppakamarin Valmistus- ja tuotantovaliokunta sekä Liikenne- ja aluerakennevaliokunta tekivät alan yritysten työmahdollisuuksia tutuksi TekijäKS-viikolla 7.-11.11. järjestämällä muun muassa yritys- ja oppilaitosvierailuja tulevaisuuden tekijöille.

Jyväskylän ja Helsingin väliset lennot alkoivat 28.11.

Odotetut maakuntalennot Jyväskylän ja Helsingin välillä alkoivat tauon jälkeen marraskuun lopussa Finnairin ope-roimana, valtion tukemana. Lentoja on viikon jokaisena päivänä. Keski-Suomen kauppakamarin toimitusjohtaja Ari Hiltunen kertoo, että lennot on otettu positiivisesti vastaan ja ennakkokysyntää on ollut runsaasti. Lentoaikataulut on suunniteltu etenkin jatkomatkustuksen kannalta oivallisiksi. Aikaisella aamulennolla ehtii Eurooppaan lähteville lennoille, ja myöhäisellä iltalennolla ehtii vielä Jyväskylään.

Spinnovan kuitutehdas valmistui Jyväskylässä

Suzanon ja Spinnovan yhteisyritys Woodspinin uusi kuitutehdas valmistui marraskuussa Jyväskylän Etelä-Porttiin. Tehdas tuottaa ensimmäisenä maailmassa puhdasta puupohjaista tekstiilikuitua. SPINNOVA®-kuitu on ekologinen, ilman liuottamista tai haitallisia kemikaaleja valmistettu kuitu. Tehdas on noin 50 miljoonan euron investointi. SPINNOVA®-kuitua käyttävät monet tunnetut brändit, kuten H&M, Adidas ja Marimekko.

Digitalisaatio ja uusi liiketoiminta -valiokunta esitteli keskisuomalaista kyberturvallisuusosaamista Puolustusvaliokunnalle

Keski-Suomessa toimii yrityksiä, joiden osaamisesta on merkittävää apua suomalaisten turvallisuudelle. Jyväskylän yliopistossa ja JYVSECTEC:ssä on huippuluokan kyberturvallisuustutkimusta ja -toimintaa. Keski-Suomen kauppakamarin Digitalisaatio ja uusi liiketoiminta -valiokunnasta puheenjohtaja, Aito Supportin **Anssi Kuoppala**, Secapp Oy:n **Kari Aho** ja Valu Digitalin **Lauri Alppisara** saivat kunnian esitellä keskisuomalaista IT- ja kyberturvallisuusosaamista puolustusvaliokunnalle.

Tiede- ja kulttuuriministeri **Petri Honkonen** päätti 19.12.22 noin 3,4 miljoonan euron erityisavustuksesta Jyväskylän yliopistolle ja Jyväskylän ammattikorkeakoululle kyberosaamisen kehittämiseen, koulutukseen ja korkeakoulujen väliseen yhteistyöhön. Rahoituksen myötä Jyväskylän korkeakoulut ottavat valtakunnallisen vetovastuun.

Jyväskylän seudulla toimii noin 500 kyberalan yritystä, joiden palveluksessa on noin 6 000 työntekijää.

MARRASKUU

JOULUKUU

Matkailuhallitus on vuoden aktiivisin valiokunta 2022

Juniorikilta valitsee vuosittain kauppakamarin aktiivisimman valiokunnan. Syyskokouksessa 12.12. Vuoden 2022 aktiivisimpana valiokuntana palkittiin Matkailuhallitus. Perusteluna valinnalle oli valiokunnan aktiivinen toiminta matkailu- ja ravintola-alan elvyttämiseksi korona-ajan jälkeen. Palkinnon vastaanotti Matkailuhallituksen puheenjohtaja Ari Pärnänen. Palkinnon luovutti Juniorikillan puheenjohtaja Susanna Hämäläinen. Kuvassa vasemmalta oikealle: **Ari Hiltunen**, **Susanna Hämäläinen**, **Ari Pärnänen** ja **Antti Määttä**.

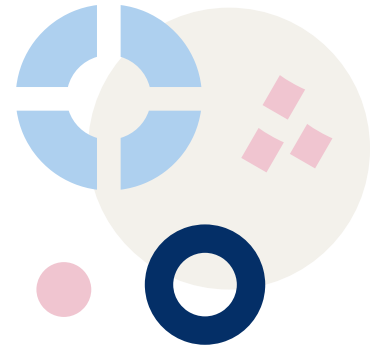

Antti Määttä jatkaa Keski- Suomen kauppakamarin puheenjohtajana

Keski-Suomen kauppakamarin syyskokous 12.12. vahvisti hallituksen vuodelle 2023. Osuuskauppa Keskimaan toimitusjohtaja, kauppaneuvos **Antti Määttä** jatkaa Keski-Suomen kauppakamarin puheenjohtajana.

KESKI-SUOMEN KAUPPAKAMARI

Kauppakamari on jäseniään varten

Keski-Suomen kauppakamari on eteenpäin katsova ja uudistuva alueen elinkeinoelämän äänitorvi, jota kuunnellaan ja arvostetaan. Kauppakamarin jäsenenä olet osa laajaa päättäjien ja yrittäjien verkostoa, osallistut paikallisesti ajankohtaisiin koulutuksiin ja pääset hyödyntämään vahvaa osaamista kansainvälistymisen ja kasvun kentällä. Tule mukaan tekemään, vaikuttamaan, oppimaan ja verkostoitumaan – nähdään kauppakamarilla!

Edunvalvonta ja vaikuttaminen ovat yksi kauppakamarin ydintehtävistä. Kauppakamari huolehtii, että toimintaympäristö on mahdollisimman suotuisa kilpailukykyiselle yritystoiminnalle. Vaikutamme keskisuomalaisten yritysten puolesta työryhmissä sekä lausuntojen, kannanottojen, median ja tapahtumien kautta.

Vaikka vuotta 2022 varjosti kriisistä toiseen siirtyminen, mikä on aiheuttanut vaikeitakin aikoja joillekin yrityksille, on kauppakamari koettu tärkeäksi: jäsenmäärämme kasvoi yli kymmenen prosenttia jo toista vuotta peräkkäin ollen yli 800. Korona- ja sittemmin energiakriisi sai sellaisetkin yritykset, jotka eivät ole aiemmin olleet mukana toiminnassa, huomaamaan kauppakamarin yritysten eteen tekemän vaikuttamistyön merkityksen.

Valiokuntatyö on yksi kauppakamarin tärkeimmistä vaikuttamisen keinoista. Keski-Suomen kauppakamarissa varsinainen vaikutustyö ta-

pahtuu noin 230 luottamushenkilön voimalla 8 valiokunnassa sekä Juni-orikillassa. Valiokunnissa ratkotaan yhdessä maakunnan elinkeinoelämän haasteita ja nostetaan esiin paikallisia kehittämiskohteita. Valiokunnat tarjoavat jäsenilleen myös keskustelufoorumien liiketoiminnan kehittämiseksi ja toimialan haasteiden ratkomiseksi.

Yksi tärkein syy liittyä jäseneksi on kauppakamarin kautta saavutettavat verkostot. Kauppakamariverkostosta voi löytää uusia yhteistyökumppaneita tai asiakkaita. Verkostoitumaan pääsee kauppakamarin koulutuksissa ja maksuttomissa tilaisuuksissa, kuten Bisnestreffeillä ja Aamukahveilla.

Monipuolinen koulutustarjonta on usein syy liittyä kauppakamarin jäseneksi. Tarjoamme jäsenillemme koulutuksia johtamisen, hallitustyöskentelyn, talouden, myynnin, markkinoinnin ja kansainvälistymisen teemoista. Koulutuksistamme suosituin on Hyväksytty hallituksen jäsen HHJ-kurssi. Ajankohtaista tietoa yritystoimintaan vaikuttavista asioista ja muutoksista jaetaan Infoaamuissa.

Kauppakamari tiedottaa jäseniään ajankohtaisista yrityseltämää koskevista aiheista niin printissä, sähköisesti kuin sosiaalisessa mediassa. Jäsenenä voi myös saada näkyvyyttä kanavissamme, kun julkaisemme hyviä uutisia ja tarinoita jäseniltämme.

Kauppakamarin jäsenenä voit hyödyntää maksutonta neuvontaa esimerkiksi laki-, talous-, verotus- tai työsuhteasioissa. Kysymyksiin vastaavat keskisuomalaiset yritystoimintaan erikoistuneet keskisuomalaiset lakimiehet ja tilintarkastajat.

Kansainvälistymisen palveluitamme ovat muun muassa ulkomaankaupan asiakirjojen myöntäminen ja vah-

vistaminen. Kauppakamarit myöntävät yrityksille ulkomaankaupan asiakirjoja, kuten Euroopan unionin yleisiä alkuperätodistuksia, ATA carnet -tulliasiakirjoja, kauppalaskujen vahvistuksia sekä Force Majeure- ja muita erityistodistuksia kaupan osapuolten ja vientimaan viranomaisten vaatimuksiin. Kauppakamarin asema asiakirjojen vahvistajana on tunnustettu maailmanlaajuisesti.

Kauppakamarin toiminta rahoitetaan täysin jäsenmaksu- ja koulutustuotoilla. Taustalla ei ole julkista rahoitusta.

Kauppakamari on kaiken kokoisia ja kaikilta toimialoilta olevia varten eli kauppakamari ajaa koko elinkeinoelämän asiaa. Kauppakamarin jäseneksi voi liittyä täyttämällä lomakkeen osoitteessa kskauppakamari.fi/jasenyys.

Kauppakamari on:

Vahva vaikuttaja – Teemme Keski-Suomesta paremman paikan yrityksille

Väylä verkostoille – Hyödy vahvasta yritysverkostosta

Kasvun ja kansainvälistymisen tukena – Kouluttaudu paikallisesti Suomen ykkösasiantuntijoiden voimin ja kansainvälisty konkreettisen tuen avulla

”Vaikka vuotta 2022 varjosti kriisistä toiseen siirtyminen, mikä on aiheuttanut vaikeitakin aikoja joillekin yrityksille, on kauppakamari koettu tärkeäksi: jäsenmäärämme kasvoi yli kymmenen prosenttia jo toista vuotta peräkkäin ollen yli 800.

Jäsenemme suosittelevat

Jytaksin toimitusjohtaja **Petri Palviaisen** mukaan jokaisen vastuullisen yrityksen tulisi olla kauppakamarin jäsen.

”Kauppakamarin kautta yritys on vaikuttamassa toimialan kehittymiseen ja toimialaan vaikuttaviin asioihin mutta ennen kaikkea myös saamassa tietoa oman yritystoimintansa tueksi”, sanoo Palviainen.

Aistin toimitusjohtaja **Mikko Paananen** liittyi kauppakamarin jäseneksi kauppakamarin edunvalvonnassa onnistumisen vuoksi. Paananen kiittelee kauppakamaria työstä Jyväskylän-lentojen jatkumiseksi. Yritykselle Jyväskylän-lennot ovat tärkeätä asiakkuuksien luonnin kannalta.

”Koepaloja täytyy käydä näyttämässä arkikitehdeille maailmalla, se ei Teamsilla onnistu. Lentojen ansiosta pääsen sujuvasti muualle Eurooppaan ja takaisin nopeammin perheen luokse”, Paananen kertoo.

Keski-Suomen kauppakamarin koulutukset ja tilaisuudet saavat myös kiitosta. Koulutustemme palautteiden keskiarvo osallistujilta oli viime vuonna 4,3 asteikolla 1–5.

”HHJ-kurssi antoi hyvät eväät yrityksen strategiseen suunnitteluun hallitustyö-

skentelyn kautta. Ymmärrys hallituksen merkityksestä pk-yrityksessä kasvoi ja päätös omien yritysten hallituksen kokoonpanosta selkiytyi. Voin lämpimästi suositella kurssia kaikille oman organisaation kehittämisestä ja hallitustyöstä kiinnostuneille”, kertoo Hotelli Keurusselän toimitusjohtaja **Iris Mäkinen**.

360 Palveluiden toimitusjohtaja **Ari Friman** kokee kauppakamarin hyvänä ja yritykselle hyödyllisenä yhteistyökumppanina muun muassa ajankohtaistiedon, koulutusten sekä verkostoitumisen kautta.

”Saamme kauppakamarin kautta hyvin ajankohtaista tietoa alueen yritysten ja yritystoiminnan kehittämisen näkökulmista. Pidän kauppakamaria tärkeänä kontaktikanavana. Kauppakamari-lehti on myös oikein hyvä. Siinä nousee esiin sellaisia asioita, joita rupeaa itsekin tarkastelemaan yrityksen näkökulmasta”, Friman sanoo.

Ari Taivalsaari Oy liittyi kauppakamarin jäseneksi, sillä se kokee kauppakamarin vaikuttamistyön tärkeäksi. Yritys myös hyödyntää kauppakamarin tarjoamia koulutuksia ja verkostoja.

”On tärkeää, että maakunta pärjää ja

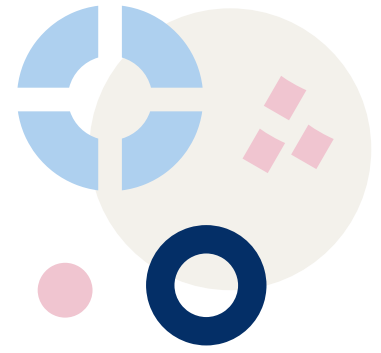
keskusta pysyy elinvoimaisena. Kauppakamari tekee siinä merkityksellistä työtä”, McDonald’s-ravintoloita pyörittävä **Ari Taivalsaari** toteaa.

Kauppakamari on maailmanlaajuinen järjestö. Ulkomailla kauppaa tehdessä kauppakamarin jäsenyydellä on merkitystä. Suomessa kauppakamarin jäsenyyden on vapaaehtoista, toisin kuin vaikka Saksassa.

”Kauppakamarin jäsenyyden verkostointeina toimii maailmalla luotettavuuden takeena ja auttaa avaamaan ovia maailmalla eri maihin ja markkinoihin”, kertoo Secapp Oy:n toimitusjohtaja **Kari Aho**.

Toytota Gazoo Racing hyödyntää kauppakamarin ulkomaankaupan asiakirjapalveluita ralliautojen ja muiden rallipaikkakunnalle tarvittavien tavaroiden viemiseen.

”ATA carnet’iden avulla voimme viedä tavaroita, joita tarvitsemme rallipaikkakunnalle, tullivapaasti. Kauppakamarin jäsenyyden merkitsee meille paljon. Olemme saaneet asiantuntevaa palvelua ja vaadittavia tulliasiakirjoja hyvin nopeallakin aikataululla”, kertoo Toyota Gazoo Racingin **Pia Turma**.

Osaajapula vaivaa keskisuomalaisia yrityksiä

– osaajien saatavuuden varmistaminen on yksi kauppakamarin kärkivaikuttamisteemoista

Työvoima- ja osaajapula vaivaa yhä enenevässä määrin toimialasta riippumatta, kyselymme mukaan lähes kahta kolmasosaa keskisuomalaisista yrityksistä.

Peräti 72 prosenttia yrityksistä kertoi työvoiman saatavuuden rajoittavan yrityksensä kasvua ja liiketoiminnan kehittämistä. Huutavin pula on nimenomaan ammattityövoimasta.

”Yritykset eivät enää etsi vain valmiita tekijöitä, vaan ne ovat valmiita kouluttamaan ja perehdyttämään, kunhan motivoituneita henkilöitä löytyisi”, sanoo Keski-Suomen kauppakamarin toimitusjohtaja **Ari Hiltunen**.

Esimerkiksi matkailu- ja ravintola-alalta osaajia vaihtoi toisiin töihin koronarajoitusten aiheuttamien lomautusten vuoksi, ja kun maailma taas avautui, on osaajien saanti vaikeutunut. Ohjelmistoalalla osaajapula on kroonista: alalla on jopa 10 000 työntekijän vaje.

Samaan aikaan, kun yrityksissä karsitaan osaajapulasta, on Suomessa valtava kohtaanto-ongelma. Tilastokeskuksen mukaan joulukuussa 2022 oli avoinna 164 500 työpaikkaa, mikä on 71 600 enemmän kuin vuosi sitten. Samaan aikaan työttömänä oli 187 000 henkilöä, mikä on 16 000 vähemmän kuin vuosi sitten.

Tärkeimpänä keinona osaavan työvoiman turvaamiseksi keskisuomalaiset yritykset pitävät työn vastaanottamisen kannustinloukkujen purkamista. Yritykset toivovat myös koulutuksen sisältö-

jen kehittämistä paremmin työelämän tarpeita vastaaviksi sekä yritysten ja oppilaitosten yhteistyön tiivistämistä.

”Harjoittelut ovat tärkeä osa opiskelijoiden työllistymisessä maakuntaan ja rohkeiden keskisuomalaisia yrityksiä tarjoamaan harjoittelupaikkoja, jotta nuoret saadaan kiinnittymään maakuntaamme”, muistuttaa Hiltunen.

Kauppakamarit ajavat työn kannustimien lisäämistä. Ansiosidonnaista työttömyyspäivärahaa tulee porrastaa ja lyhentää 300 päivään. Ansiotuloverotusta on kevennettävä ja paikallista sopimista lisättävä.

Keskeinen ratkaisu on myös työperäisen maahanmuuton vauhdittaminen ja siihen liittyvän ylimääräisen byrokratian vähentäminen.

Kauppakamareiden ratkaisut:

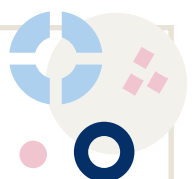
I Lisätään osaamisperusteista maahanmuuttoa merkittävästi nykyisestä.

- Varmistetaan sujuvat oleskelulupaprosessit.
- Otetaan käyttöön sähköinen tunnistautuminen.
- Poistetaan ulkomaisen työvoiman saatavuusharkinta.
- Mahdollistetaan nopeampi opiskeluiden ja töiden aloitus D-viisumia kehittämällä.
- Turvataan sujuva kotoutuminen ja estetään osaajapako.

II Parannetaan ammatillisen koulutuksen työelämälähtöisyyttä

- Lisätään oppisopimuskoulutusta ja luodaan uusi tuki työnantajan palkkakustannusten porrastamiseksi.

III Varmistetaan riittävät perustaidot jokaiselle lapselle ja nuorelle

HT Laserin Niko Kangasniemi esittelee uutta monitoimisovria 9.11. toteutetulla Avoimien Ovien tutustumiskierroksella.

POKElaiset pääsivät tutustumaan Ka-Mu:n tuotantoon ja tekijöihin.

"Koimme Gradian kanssa Jytaksi-tapahtuman niin hyödylliseksi, että sovimme toteuttavamme tapahtuman vuosittain. TekijäKS oli hyvä herättäjä ja yhdistävä teema tapahtuman toteuttamiseen. Suosittelen yrityksille etsimään uusia tapoja kohdata tulevaisuuden työntekijöitä yhteistyössä koulujen ja oppilaitosten kanssa", kertoo Jyväskylän Aluetaksi Oy:n toimitusjohtaja Petri Palviainen. Kuva: Mari Varonen

TekijäKS-viikolla teollisuutta ja liikennealaa tehtiin tunnetuksi nuorille

Kauppakamarin Valmistus- ja tuotantovaliokunnan ja Liikenne- ja aluerakenneliokunnan yritykset halusivat kertoa yhdessä toteutetulla TekijäKS-viikolla, millaisia ovat näillä aloilla nykyajan työmahdollisuudet. Keski-suomalaiset yritykset kohtasivat viikon aikana erilaisten aktiviteettien myötä 1300 opiskelijaa, oppilaitoksen edustajaa ja uutta uraa etsivää potentiaalista tulevaisuuden tekijää.

"Haluamme tuoda esille teknisen alan sekä valmistus- ja tuotantoalan ammatteja hyvänä vaihtoehtona opintoja suunnitteleville. Tekijöitä tarvitaan ja tarjolla on paljon eri ammatteja ja aina voi opiskella lisää ja oppia uutta", kertoo valiokunnassa toimiva Kytola Instruments Oy:n toimitusjohtaja Sakari Häyrynen.

Mukana oli 16 yritystä, jotka tuottivat viikon aikana erilaisia aktiviteetteja omalla alueellaan. Mukana oli muun muassa konepajatyypistä valmistusta, suurteollisuutta, tekstiiliteollisuutta, leipomoalan yrityksiä, rakentamista, erilaisia kuljetuspalveluita, asiakaspalvelua ja suunnittelua.

Fimpec Engineering Oy vieraili mm. Keljonkankaan yhtenäiskoululla ker-

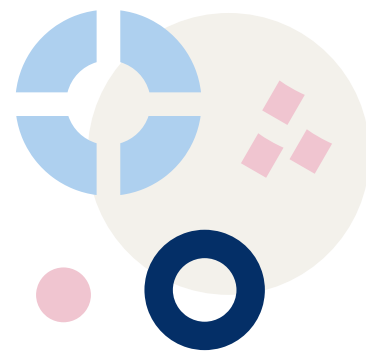
tomassa 9.-luokkalaisten teknisestä alasta. Fimpec-läiset esittelivät, millaisia erilaisia työtehtäviä Fimpeciltä löytyy ja kävivät läpi myös omat urapolkunsaa.

Pohjoisessa Keski-Suomessa POKE:n 53 oppilasta sekä Karstulan yläasteen 9. luokan 40 oppilasta opettajineen pääsivät tutustumaan konepaja Ka-Mu:un. Yhteistyötä tehtiin oppilaitoksen kanssa alusta asti, sillä joukko Karstulan lukion 3. luokan oppilaita suunnitteli ja toteutti Avoimet Ovet -päivien ohjelman.

"Ammattiopiston opiskelijoille tehdyn kyselyn mukaan puolet osallistujista aikoi joko varmasti tai mahdollisesti tehdä töitä alallamme metalliteollisuudessa. Monelle kävijälle tutustuminen tehtaaseemme ja alan töihin avasi uusia kiinnostavia näkökulmia", kertoi Ka-Mu Oy:n toimitusjohtaja Juha Järvi.

Oppilailta tuli pääosin myönteistä palautetta. He olivat kiinnostuneita tuotteista, joita yrityksissä valmistetaan. Oppilaiden mielestä alan työllisyystilanne ja vaatimukset alalle pääsemiseksi olivat erityisen kiinnostavaa tietoa. Monen oppilaan mielestä yritysvierailuja saisi olla koulussa lisääkin.

KESKI-SUOMEN KAUPPAKAMARI

KV-verkostot toimiviksi hankkeessa

kannustettiin yrityksiä kansainvälistymiseen ja tehtiin palvelut tutuiksi

Keski-Suomen kauppakamarin hankkeessa rohkaistiin yrityksiä kansainvälistymiseen jakamalla tietoa ja kansainvälistymistarinoita, järjestämällä tilaisuuksia ja tarjoamalla maksuton Kasvutahto-mentorointiohjelma. Hankkeen lopputuloksena syntyi vientityökalu, josta keskisuomalaiset vientiyritykset jatkossa löytyvät ja jota yritykset ja yhteistyökumppanit voivat hyödyntää kansainvälistymisessä.

Keski-Suomen kauppakamarin Kasvu- ja kansainvälistymisvaliokunnasta alkunsa saaneella hankkeella vahvistettiin kansainvälisille markkinoille tähtäävien pk-yritysten kansainvälistymisvalmiuksia konkreettisten yritysesimerkkien ja maakunnallisten tapahtumien avulla. Merkittävässä roolissa olivat maakunnan yritysten onnistumiset ja kilpailuetutarinat.

”Meillä on Keski-Suomessa upeaa osaamista ja yrityksiä, joista kertomalla buustattiin halukkuutta jainnostusta valloittaa uusia kohdemarkkinoita”, sanoo projektipäällikkö **Pia Naukkarinen**.

Hankkeen toimintakenttänä oli koko Keski-Suomi. Mukana ovat olleet myös kuntien ja kaupunkien kehittä-

misyrityt ja elinkeinoyksiköt.

Hankkeen lopputuloksena syntyi vientityökalu, jonka avulla jokainen kansainvälistymisestä kiinnostunut taho voi löytää palveluita, vinkkejä ja yhteistyökumppaneita, joiden avulla kansainvälistymistä edistetään, lisätään ja vauhditetaan. Vientityökalu avautuu kevään 2023 aikana osoitteessa kansainvalistymispalvelut.fi.

”Työkalulla tehdään Keski-Suomen kasvu- ja kansainvälistymispalvelut sekä niiden tuottajat näkyväksi. Työkalun avulla jokaisen yrittäjän, yrityksen ja toimijan on mahdollista löytää omaan kansainvälistymistarpeeseen sopiva palvelu oikea-aikaisesti. Julkaisuhetkellä työkalussa ovat mukana siihen ennakkoon ilmoittautuneet yritykset ja jatkossa kaikki sinne kuuluvat keskisuomalaiset yritykset otetaan mukaan ja nostetaan näkyviin sitä mukaa, kuin he ilmoittavat tietonsa meille. Työkalu kaikinensa on rakennettu helpoksi ja käyttöä varten, avuksi, tueksi ja muistilistaksi niin uusille maailmanvalloituksen lähtijöille kuin jo kokeneemmille käyttäjille. Tulemme kehittämään, kasvattamaan ja päivittämään sitä jatkossakin”, Naukkarinen kertoo.

Hanke tarjosi opiskelijoille oppimipaikkoja ja yhteyden työelämään projektien ja gradun muodossa. Neljän naisen tiimi, **Emmi Koponen, Anna Korhonen, Nina Tuderus** ja **Henna Varjonen** JAMK:sta, suunnitteli projekti-

työnä kyselypohjan ja sen toteuttamisai-
kataulun materiaaleineen. Toinen ryhmä, **Miia Airaksinen, Santeri Hoffren, Joni Kyllönen, Otso Mappes** ja **Kirsi Skantz**, haastatteli yrityksiä ja etsi erilaisia kansainvälistymisväyliä. Jyväskylän yliopiston opiskelija **Anton Vaulasvirta** tutki gradussaan yritysten kansainvälistymispolkuja ja sai siitä parhaan arvosanan.

Hanke lukuina:

- **Hankkeen kesto 1,5 vuotta**
- **314 yritystä mukana**
- **+ 30 julkaistua yritystarinaa**
- **2/2 oppilaitosta mukana**
- **2 opiskelijaprojektia**
- **1 Pro Gradu -tutkielma**

” Meillä on Keski-Suomessa upeaa osaamista ja yrityksiä, joista kertomalla buustattiin halukkuutta ja innostusta valloittaa uusia kohdemarkkinoita.

Projektipäällikkö Pia Naukkarinen

Kasvutahto-mentorointiohjelmasta tukea kansainvälistymisen polulle

Kauppakamarissa pilotoitua Kasvutahto-mentorointiohjelmaa kehitettiin siten, että mukaan tulevia yrityksiä ohjattiin ja avustettiin vahvemmin kv-markkinoille.

Kasvutahto on maksuton mentorointiohjelma, jossa kasvuhaluisten yritysjohtajien mentorina yhdeksän kuukauden ajan toimii yrityksen tarpeisiin etsitty kansainvälistymisen konkari. Tapaamiset perustuvat molemminpuoliseen luottamuksellisuuteen, motivaatioon ja vapaaehtoisuuteen.

”Saavutimme tavoitteet ja päätimme pitää yhteyttä jatkossakin aina kun tarvitsen sparrausapua. Kaiken kaikkiaan sain paljon hyötyä Kasvutahto-ohjelman mahdollistamasta mentoroinnista. Erityisesti mentorin kanssa läpikäydyt kansainväliset

sopimusasiat ja sparraukset kaupallisista neuvotteluista olivat hyödyllisiä ja johtivat selviin parannuksiin omissa käytännöissämme”, kertoo ohjelmaan osallistunut Freshwindin toimitusjohtaja **Marjut Paljakka**.

Mentorointiohjelman järjestää Keski-Suomen kauppakamarin Kasvu- ja kansainvälistymisvaliokunta. Valiokunnan jäsenet haluavat rohkaista kasvuhaluista yrityksiä tavoitteelliseen kasvuun ja kansainvälistymiseen sekä tukea tavoitteissa onnistumista.

Ohjelma oli osa KV-verkostot toimiviksi -hanketta, jota rahoitti Keski-Suomen liitto. Rahoitus on TEM:n AKKE-rahoitus (Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukemisen määräraha)

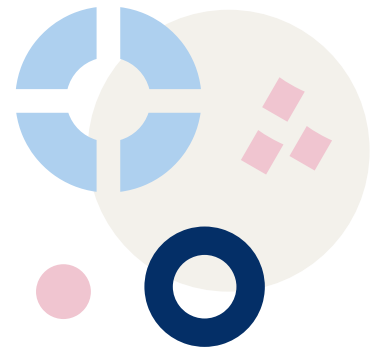

KESKI-SUOMEN KAUPPAKAMARI

KESKI-SUOMEN LIITTO

KESKI-SUOMEN KAUPPAKAMARI

Energiakriisissä vuonna 2022 varauduttiin sähköpulaan

Pitkään uumoiltiin, että energian riittämättömyys aiheuttaa sähkökatkoja talvella 2022–2023. Niinpä tulevan talven mahdolliseen sähköpulaan valmistauduttiin. Onneksemme sähkökatkoilta vältyttiin, kun hätätoimet ja markkinat kantoivat talven yli, ja kansalaiset ja yritykset ottivat energiansäästön asiakseen.

Venäjä ei saanut Eurooppaa polvilleen energiasodalla, jonka se käynnisti rajoittamalla kaasukauppaa jo puoli vuotta ennen sotilaallista hyökkäystä Ukraina. Kaasutilanne taas heijastui sähkömarkkinoille, minkä myötä sähkön hinta nousi. Energian hinnat -tilaston mukaan sähköenergia maksoi vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä keskimäärin 40–60 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Vuonna 2022 valmistauduttiin tulevan talven mahdolliseen sähköpulaan. Kansallisesti käynnistettiin As-tetta alemmas -kampanja, jolla kannustettiin ihmisiä, yrityksiä ja organisaatioita säästämään energiaa arkisin teoin. Energian säästö on nopea ja vaikuttava tapa varmistaa, että sähköä riittää tulevinakin talvina. Myös Keski-Suomen kauppakamari oli mukana kampanjassa.

”Olemme energiaintensiivinen teollisuusmaakunta ja tämä vaikuttaa ja näkyy maakuntamme yrityksissä. Jotkut yritykset ovat jopa siirtäneet tuotantoa yöaikaan, kun sähkö on edullisempaa”, sanoo Keski-Suomen kauppakamarin toimitusjohtaja **Ari Hiltunen**.

Hallitus päätti toimista, jotka auttaisivat energiakriisistä selviämiseksi kompensoimaan sähkön hinnannousua. Sähkön arvionlisävero alennettiin määräaikaaisesti 24 prosentista 10 prosenttiin. Lisäksi kotitalousvähennyksen kylkeen valmisteltiin uusi määräaikainen verovähennys, jonka voi saada sähkölaskun suuruuden perusteella. Hallitus päätti myös 10 miljardin euron hätäpaketista, jonka pohjalta valtio voi myöntää lainoja ja takauksia kaatumisvaarassa oleville energiayhtiöille.

Energiakriisi on kiihdyttänyt yritysten investointihalukkuutta. Jouluukuussa 2022 toteutetun kauppakamarikyselyn mukaan valtaosassa keski-suomalaisista yrityksistä riittää heikkenevästä suhdanteesta huolimatta luottoa investointien tekemiseen. Kyselyn mukaan 65 prosenttia keski-suomalaisista yrityksistä ennakoi investointiensa olevan vuonna 2023 yhtä suuret tai suuremmat kuin tänä vuonna. Lähes 44 prosenttia keski-suomalaisista yrityksistä arvioi kuitenkin kohonneiden korkokustannusten pienentävän ensi vuoden investointeja.

Tiesitkö?

Yrityksiltä odotetaan vastuullista toimintaa entistä enemmän, ja yritykset haluavat toimia vastuullisesti. Vastuullisuudesta voit viestiä osallistumalla Keskuskauppakamarin ilmastositoumukseen tai Keski-Suomen Ympäristövastuullisuusverkosto YmpyräKS:n ympäristövastuullisuuskumppanuuteen.

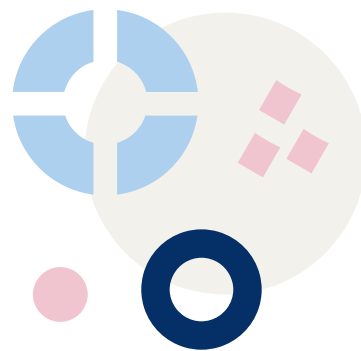
On tärkeää, että suomalaisesta
sellusta kehitetään uudenlaisia,
korkeamman jalostusasteen lisäar-
votuotteita, joista Muoto on hieno
esimerkki.

Keskisuomalaiset yritykset panostavat vastuullisuuteen

Kauppakamari- tietoa

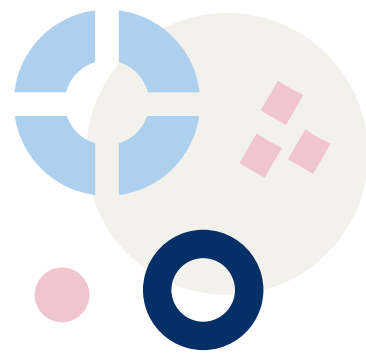
KESKI-SUOMEN KAUPPAKAMARI

Vahva talous kannatteli Keski-Suomen kauppa-kamarin toimintaa

Tuloslaskelma 2022

Keski-Suomen kauppa-kamari, 0208215-0		01.01.2022 – 31.12.2022
TULOSLASKELMA	01.01.2022 – 31.12.2022	01.01.2021 – 31.12.2021
Varsinainen toiminta		
Tuotot	497 877,12	373 466,13
Kulut		
Varsinaisen toiminnan kulut	-106 246,99	-96 646,77
Henkilöstökulut	-454 347,94	-351 320,82
Poistot ja arvonalentumiset	-750,33	-1 000,43
Muut kulut	-178 762,59	-153 181,77
Tuotto-/kulu-jäämä	-242 230,73	-228 683,66
Varainhankinta		
Tuotot	398 171,00	364 218,00
Kulut	-51 955,67	-43 807,85
Tuotto-/kulu-jäämä	346 215,33	320 410,15
Sijoitus- ja rahoitustoiminta		
Tuotot	0,38	0,68
Kulut	-13,84	-2,56
Tuotto-/kulu-jäämä	-13,46	-1,88
TILIKAUDEN TULOS	103 971,14	91 724,61
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	103 971,14	91 724,61

Tase 2022

Keski-Suomen kauppakamari, 0208215-0	01.01.2022	–	31.12.2022
TASE	31.12.2022		31.12.2021
VASTAAVA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineelliset hyödykkeet			
Koneet ja kalusto	2 250,97		3 001,30
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	2 250,97		3 001,30
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin yrityksissä	30 600,00		30 600,00
Sijoitukset yhteensä	30 600,00		30 600,00
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	32 850,97		33 601,30
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	50 565,89		12 507,09
Muut saamiset	8 371,50		5 745,78
Siirtosaamiset	62 276,62		30 450,20
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	121 214,01		48 703,07
Rahat ja pankkisaamiset	466 194,41		436 425,11
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	587 408,42		485 128,18
VASTAAVA YHTEENSÄ	620 259,39		518 729,48

Keski-Suomen kauppakamari, 0208215-0	01.01.2022	–	31.12.2022
TASE	31.12.2022		31.12.2021
VASTATTAVA			
OMA PÄÄOMA			
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	311 608,96		219 884,35
Tilikauden voitto (tappio)	103 971,14		91 724,61
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	415 580,10		311 608,96
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Muut velat	10 000,00		16 000,00
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	10 000,00		16 000,00
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Ostovelat	65 957,23		43 729,29
Muut velat	14 729,01		25 691,31
Siirtovelat	113 993,05		121 699,92
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	194 679,29		191 120,52
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	204 679,29		207 120,52
VASTATTAVA YHTEENSÄ	620 259,39		518 729,48

Keski-Suomen kauppakamarin henkilöstö 2022

Pirjo Melasalmi
toimistopäällikkö

Ari Hiltunen
toimitusjohtaja

Pia Naukkarinen
palvelupäällikkö

Viivi Sakkara
viestintäpäällikkö

Tuula Rahikainen
koulutus­päällikkö

Merja Honkanen
markkinointisuunnittelija

Antti Määttä
puheenjohtaja

Vesa-Pekka Kangaskorpi
1. varapuheenjohtaja

Jaakko Puurula
2. varapuheenjohtaja

Timo Koivisto
3. varapuheenjohtaja

Keski-Suomen kauppakamarin hallitus 2022

Puheenjohtaja

Antti Määttä

Toimitusjohtaja, kauppaneuvos,
Osuuskauppa Keskimaa

Varapuheenjohtajat

Vesa-Pekka Kangaskorpi

Konsernijohtaja, Keski-suomalainen Oy

Jaakko Puurula

Paikallisjohtaja, Valmet Technologies Oy

Timo Koivisto

Kaupunginjohtaja, Jyväskylän kaupunki

Hallituksen jäsenet

Ari Pärnänen

Yrittäjä, Yöpuu Yhtiö Oy

Anssi Kuoppala

Toimitusjohtaja, Aito Support Oy

Timo Louhivaara

Toimitusjohtaja, Kuljetusliike Taipale Oy / Jyväskylän Kaukokiito

Mikko Markkanen

Yrittäjä, Crazy Town Oy

Suvi Metsola

Asiakkuusjohtaja, Export Maker Oy

Noora Sokero

Hankekehitysjohtaja, Skanska Talonrakennus Oy

Pasi Sorri

Toimitusjohtaja, Keski-Suomen Osuuspankki

Puhe- ja läsnäolo-oikeus

Jukka Kentala

Toimitusjohtaja, Kehittämissyhtiö Keulink

Susanna Hämäläinen

Puheenjohtaja, Juniorikilta

Keski-Suomen kauppakamarin valtuuskunta 2022

Puheenjohtaja

Antti Määttä

toimitusjohtaja, kauppaneuvos, Osuuskauppa Keskimaa

Varapuheenjohtajat

1. Vesa-Pekka Kangaskorpi

konsernijohtaja, Keski-suomalainen Oyj

2. Jaakko Puurula

paikallisjohtaja, Valmet Technologies Oy

3. Timo Koivisto

kaupunginjohtaja, Jyväskylän kaupunki

Muut jäsenet

Kari Aho

toimitusjohtaja, Secapp Oy

Mikko Akselin

hallituksen puheenjohtaja, TietoAkseli Group Oy

Jari Alanen

aluejohtaja, Kesko Oyj, Järvi-Suomi

Jari Hakala

kauppias, Jarintori Jari Hakala Oy

Janne Hakala-Ranta

toimitusjohtaja, Protacon Solutions Oy

Markku Hakola

konttorinjohtaja, Säästöpankki Optia

Hanna Helaste

kaupunginjohtaja, Jämsän kaupunki

Matti Hokkanen

toimitusjohtaja, Multimek Oy

Kirsi Huusko

partner, Greenstep Oy

Keijo Hämäläinen

rehtori, Jyväskylän yliopisto

Marja-Liisa Järvinen

asianajaja, Asianajotoimisto Winlaw Oy

Sari Kautto

Business Unit Manager, Azets Insight Oy

Sami Kurunsaari

toimitusjohtaja, Landis&Gyr Oy

Marko Laakkonen

tuotantoyksikön johtaja, UPM Communications Paper Oy, Kaipola

Anu Laasanen

toimitusjohtaja, Suomen Henkilöstöasiantuntijat Oy

Jukka Lassila

toimitusjohtaja, Suomen Yrityskehitys Oy

Linda Leinonen

kunnanjohtaja, Laukaan kunta

Mika Nieminen

Senior Vice President, Moventas Gears Oy

Jukka-Pekka Nikula

toimitusjohtaja, MidInvest Management Oy

Harri Nissinen

kunnanjohtaja, Joutsan kunta

Noora Pajari

kaupunginjohtaja, Keuruun kaupunki

Béla Pavelka

toimitusjohtaja, Tavinsulka Oy

Timo Riikonen

yksikön johtaja, Peab Oy, Länsi- ja Keski-Suomi

Vesa Saarikoski

rehtori, Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Mika Sarestie

kauppias, K-market Länsiväylä

Pasi Sorri

toimitusjohtaja, Keski-Suomen Osuuspankki

Hannu Teiskonen

hallituksen puheenjohtaja, HT Laser Oy

Teemu Toivanen

toimitusjohtaja, LähiTapiola Keski-Suomi

Matti Tuononen

kaupunginjohtaja, Äänekosken kaupunki

Teemu Valkonen

hallituksen puheenjohtaja, Fulmore Oy

Ari-Pekka Vanamo

tehtaanjohtaja, Metsä Fibre Oy Biotuotetehdas

Seppo Virta

toimitusjohtaja, Peurunka Oy

Jari Vähäpesola

liiketoimintajohtaja, Valmet Technologies Oy

Mikko Vänttinen

aluejohtaja, Finnvera Oy

Keski-Suomen kauppakamarin valiokunnat 2022

DIGITALISAATIO JA UUSI LIIKETOIMINTA

Digitalisaatio ja uusi liiketoiminta –valiokunnan missiona on kehittää Keski-Suomen kilpailukykyä edistämällä ICT-alan kehitystä.

Tavoitteena on lisätä Keski-Suomen osaamista ja vetovoimaisuutta ICT-alan

toimintaympäristönä koulutuksessa, tutkimuksessa ja yritystoiminnassa niin paikallisesti kuin kansainvälisestikin. Valiokunta on aktiivisesti mukana Keski-Suomen alueen kärkihankkeissa rakentaen samalla yhteistä ja avointa

digitaalisten palveluiden ekosysteemiä ja arvoverkostoa. Valiokunta haluaa levittää tietoisuutta edistämistään projekteista laajemmin myös kauppakamariverkoston ulkopuolelle.

Valiokunta pyrkii tuomaan

yhteen palveluntarjoajia ja -käyttäjiä entistä paremmin ja synnyttämään uutta liiketoimintaa digitalisaation avulla. Valiokunta ottaa kantaa myös oppilaitosten koulutustarpeisiin elinkeinoelämän näkökulmasta.

Puheenjohtaja

Anssi Kuoppala

Toimitusjohtaja, Aito Support Oy

Varapuheenjohtaja

Joni Borgström

Hallituksen jäsen, Pengon Oy

Jäsenet

Kari Aho

Toimitusjohtaja, Secapp Oy

Jarkko Hakola

Toimitusjohtaja, Eqvitia Oy

Kari Halttunen

Toimitusjohtaja, Karzasol Oy

Leena Hautsalo

Hallituksen puheenjohtaja, Keskisuomalainen Oy

Ari Hirvonen

Digijohtaja, Jyväskylän yliopisto

Mika Jokiranta

Lahdenranta Capital Oy

Sanna Jylänki

Yrittäjä, Redesan Oy

Mika Karjalainen

Johtaja, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, IT-instituutti

Mika Kataikko

Projektipäällikkö, Jyväskylän kaupunki

Lari Kemiläinen

Markkinointijohtaja, Zaibatsu Interactive Oy

Pasi Korpela

Fujitsu Finland Oy

Pekka Kärki

Asiakasvastuullinen johtaja, Nordea Bank Oy

Tommi Mikkonen

Professori, Jyväskylän yliopisto

Petri Mähönen

Business Director,

Devecto Oy

Ilkka Mäkitalo

Toimitusjohtaja, Humap Oy

Teemu Ollilainen

Yrittäjä, WeSolve Oy

Olli Peltokoski

Liiketoimintayksikön johtaja, Kielo Office Solutions Oy

Juha Peltomäki

Aluejohtaja, Elisa Oy

Perttu Poikonen

Yrittäjä, Sivuprofiili Oy

Ismo Reitmaa

Toimitusjohtaja, Probis Solutions Oy

Tuomas Roininen

Varapuheenjohtaja, Peliosuus-kunta Expa

Raimo Saarinen

Yrittäjä, Consulting 719

Mikko Saastamoinen

Toimitusjohtaja, Kumura Oy

Timo Salminen

Account Manager, Sitowise Oy

Janne Sievälä

ICT-päällikkö, Keuruun Energia Oy

Sari Suominen

Myyntijohtaja, Pinja Digital Oy

Jarkko Tuomala

Paikallisojohtaja, Gofore Oy

Juuso Tuppurainen

Asianajaja, osakas, Asianajotoimisto Pro Juridica Oy

Jouni Valkonen

Asiakaspäällikkö, Canon Oy Businesscenter Jkl

Jukka Valkonen

Senior Advisor, Suomen Yrityskehitys Oy

Pekka Vepsäläinen

Toimitusjohtaja, Tikkasec Oy

Atso Vesterinen

Toimitusjohtaja, Aiwo Digital Oy

Tiina Vestman

Toimitusjohtaja, SC Software Oy

Asiantuntijat

Waltteri Mielty

Puheenjohtaja, Linkki Jyväskylä Ry

Emilia Oikari

Varapuheenjohtaja, Dumppi ry

Juniorikilta

Riikka Kallonen

Yrittäjä, R-Training

KASVU JA KANSAINVÄLISTYMINEN

Kasvu- ja kansainvälistymisvaliokunnan missiona on edistää keski-suomalaisen yritysten kasvua ja kansainvälistymistä.

Kasvu- ja kansainvälistymisvaliokunta taistelee yritysten kasvun ja kansainvälistymisen puolesta. Valiokunta toimii ennakkoluulottomasti verkostojen ja kasvualustojen synnyttäjänä, kasvun ja kansainvälistymisen esteiden poistajana sekä äänitorvena, jonka tavoitteena on rohkaista

ja aktivoida yrityksiä kasvuun kotimaassa ja kansainvälisillä markkinoilla. Konkreettisenä esimerkkinä on Kauppakamari Lounge -toiminta. Lounge on käytännönläheinen tukiverkosto, jossa kasvun ja kansainvälistymisen osaaminen - tietoa, kokemuksia, kontakteja ja liiketoimintamahdollisuuksia - jaetaan kaikkien yritysten käyttöön Keski-Suomessa sekä luodaan innostusta ja uskallusta kansainvälistymiseen.

Winlaw Oy

Heini Kannisto
Tuotantopäällikkö,
Pengon Oy

Kalevi Koistinen
Toimitusjohtaja, Karto Oy

Saku Kulmala
Toimitusjohtaja, Pislä Oy

Leena Kuuri
Toimitusjohtaja, Wesentra Oy

Jukka Lassila
Toimitusjohtaja, Suomen
Yrityskehitys Oy

Annimari Lehtomäki
Senior Specialist,
Biotalousinstituutti JAMK

Marko Nieminen
Toimitusjohtaja, Impuls Tukku
Oy

Jaana Seppälä
Toimitusjohtaja, Kasvu Open
Oy

Jari Siitonen
Myyntijohtaja, Valmet
Technologies Oy

Suvi Skantz
Tiedottaja,
PS-Viestintä Oy

Marko Sorri
Yritysverkoston johtaja,
Jyväskylän Yritystehdas Oy

Mari Suoranta
Tutkijatohtori, Jyväskylän yli-
opiston kauppa- ja liiketoimintakeskus

Ossi Vanhamäki
Toimitusjohtaja, coach,
O.M.A. Muutoskumppani Oy

Juniorikilta

Tiina Manninen
Content Lead & Marketing
Experience Manager, Valo So-
lutions Oy

Puheenjohtaja

Suvi Metsola
Asiakkuusjohtaja, Export Maker Oy

Varapuheenjohtaja

Petri Palviainen
toimitusjohtaja,
Jytaksi

Jäsenet

David Ahonen
Vientijohtaja, Harvia Finland Oy

Katja Asikainen
Liiketoimintajohtaja,
Aava & Bang Oy

Pekka Asikainen
Toimitusjohtaja, Kespel Oy

Satu Freyberg
Toimitusjohtaja, Induco Oy

Tuija Hietanen
Yritysverkoston johtaja, osakas, Balen-
tor Oy

Tapio Honkonen
Kehitysohjaaja, Valtra Oy Ab /
Agco International GmbH

Kirsi Huusko
Partner, Greenstep Oy

Jouni Hynynen
Team Finland koordinaattori,
Keski-Suomen ELY-keskus /
Team Finland

Tiina Järvelin
Yritysverkoston johtaja, Jyväskylän kau-
punki, kansainvälistymispalvelut

Simo Kahelin
Lakimies, OMT, Asianajotoimisto

OSAAMINEN

Osaamisvaliokunta edistää ja tukee oppilaitosten ja yritysten välistä yhteistyötä, vuorovaikutusta sekä uusia innovatiivisia toimintamuotoja.

Osaamisvaliokunnan toiminnan tavoitteena on edistää elinkeinoelämän ja yritysten tarvelähtöistä osaamisen kehittämistä vahvistamalla kumppa-

nuusverkostoa, jossa oppi-
minen ymmärretään tärkeimmäksi
liiketoiminnan menestystekijäksi

Kärkihankkeenaan osaamis-
valiokunta edistää uusien inno-
vaatioiden syntyä alueen
yrityksiin yhteistyössä oppilai-
tosten ja yritysten kanssa.

Puheenjohtaja

Mikko Markkanen
Yrittäjä, Crazy Town Oy

Varapuheenjohtaja

Kaija Haapasaaari
Yksikönjohtaja, Jyväskylän
koulutuskuntayhtymä Gradia

Jäsenet

Merja Galler
Konsultoiva projektipäällikkö,
Kumura Oy

Santeri Heinonen
Senior Manager, Valmet
Technologies Oy

Matti Hirvanen
Organisaatiokonsultti, valmentaja,
Humap Consultation Oy

Suvi Hokkanen
HR and Development Manager,
Nodeon Finland Oy

Johanna Holkko
Kehittämispäällikkö,
Vähälä Logistics Oy

Harri Jääskeläinen
Partneri, Tucon Oy

Jaakko Kaski
Director, People & Culture,
Pinja Digital Oy

Liisa Kotanen
Henkilöstöpäällikkö, HT Laser Oy

Marja-Leena Laakso
Vararehtori, Jyväskylän yliopisto

Johanna Lampinen
Yksikönjohtaja, Talenom Yri-
tystilit Oy

Leena Liimatainen

Kehitysohjaaja, Jyväskylän
ammattikorkeakoulu Oy

Ari Manninen

Johtaja, Jyväskylän yliopisto,
Avance Johtamiskoulutus

Tanja Oksa

Verkostopäällikkö,
Jyväskylän kaupunki

Kari Pirinen

Kehittämispäällikkö,
Keski-Suomen liitto

Marja Pudas

Yksikön johtaja,
Keski-Suomen ELY-keskus

Johanna Sajasalo

HR-päällikkö, Landis+Gyr Oy

Katja Sorri

Henkilöstöjohtaja,
Jyväskylän yliopisto

Jari Suuronen

Henkilöstöjohtaja, Valtra Oy Ab

Kaisamaria Thusberg

Henkilöstöjohtaja,
Osuuskauppa Keskimaa

Minna Tuohimaa-Juntunen

Henkilöstöasiantuntija,
Keski-Suomen Osuuspankki

Marjo-Riitta Vainio

Koulutusjohtaja, Äänekosken
ammattillisen koulutuksen kun-
tatyhtymä POKE

Sari Vertanen

HR Manager, Nouryon Chemi-
cals Finland Oy

Juniorikilta

Olli Molander
SOL Henkilöstöpalvelut Oy

FINANSSIALA

Puheenjohtaja

Pasi Sorri

Toimitusjohtaja
Keski-Suomen Osuuspankki

Varapuheenjohtaja

Tiina Martelius-Louniala

T&K-päällikkö
Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Liiketoiminta

Finanssialan valiokunta toimii keskustelufoorumina jäsenilleen sekä tuottaa valmennusta ja informaatiota toimialan veto-voimaisuuden varmistamiseksi.

Valiokunta tekee ahkeraa työtä alueen kasvuyritysten eteen järjestämällä tapahtumia ja tilaisuuksia, joissa valiokunnan jäsenet jakavat

osaamistaan ja tietoutta esimerkiksi erilaisista rahoitusvaihtoehtoista.

Jäsenet

Mikko Akselin

Hallituksen puheenjohtaja,
TietoAkseli Group Oy

Pasi Arponen

Konttorinjohtaja,
Oma Säästöpankki Oy

Jan von Bonsdorff

Aluejohtaja,
Oddscomp Oy / Suomen Yrityskaupat

Jarkko Danska

Sijoitusjohtaja, MidInvest Management Oy

Markku Hakola

Konttorinjohtaja,
Säästöpankki Optia

Ari Heikkilä

Hallituksen jäsen,
Konneveden Osuuspankki

Jesse Järvinen

Konttorinjohtaja, Handelsbanken, Jyväskylän konttori

Vesa Kokko

Asianajaja, Eversheds
Asianajotoimisto Oy

Jukka Ojalainen

Rahoituspäällikkö,
Jyväskylän kaupunki

Ermo Piispanen

Liiketoimintajohtaja,
LähiTapiola Keski-Suomi

Teppo Ruottinen

Toimitusjohtaja, Vakuutusmeklariliike Ahjo Oy

Jaakko Ryymin

Rahoituspäällikkö,
Keski-Suomen ELY-keskus

Mikko Vanttinen

Aluejohtaja, Finnvera Oy

Juniorikilta

Jani Pitkänen

Development Engineer, Oy Valtara Ab

MAAKUNTAKILTA

Puheenjohtaja

Ari Piesala

Toimitusjohtaja, Kehittämisyhtiö Karstulanseutu Oy

Varapuheenjohtaja

Minna Lappalainen

Johtaja,
Biotalousinstituutti JAMK

Jäsenet

Anna-Liisa Juurinen

Elinvoimajohtaja,
Jämsän kaupunki

Maakuntakillan missio on "yhdessä elinvoimaa". Valiokunta on vahvasti mukana yritysten kumppaneina liiketoiminnan kasvun ja elinvoiman kehittämisen näkökulmissa; valiokunnassa tunnetaan toimintaympäristö, jaetaan

tietoa, kehitetään yhdessä ja verkostoidutaan. Tänä vuonna valiokunta haluaa olla vaikuttamassa erityisesti osaamisen kehittämiseen ja osaavan työvoiman haasteisiin. Ilmasto ja vastuullisuusasiat ovat myös tärkeitä, samoin maakunnan

näkyvyys. Keski-Suomen kasvupolulla valiokunta on matkassa mukana yhdessä yritysten kanssa. EU:n rahoituskanavien hyödyntämiseen panostetaan vahvemmin.

Sanna-Mari Jyräkoski

Toimitusjohtaja,
Keski-Suomen Yrittäjät ry

Risto Kovala

Yrityspalvelupäällikkö,
Jyväskylän kaupunki

Tapani Laitinen

Toimitusjohtaja,
Kehittämisyhtiö Witas Oy

Kirsi-Maria Lipsonen,

Asiakasvastuullinen johtaja,
Nordea

Esa Luomanperä

Toimitusjohtaja,

Jokilaakson Juusto Oy

Kari Mäkelä

Toimitusjohtaja,
Jämsän Seudun Osuuspankki

Pirjo Peräaho

Aluekehitysjohtaja,
Keski-Suomen liitto

Ari Piesala

Toimitusjohtaja,
Kehittämisyhtiö Karstulanseutu

Teemu Pinomäki

Elinkeinojohtaja,
Laukaan kunta

Jyrki Rahkonen

Elinkeinojohtaja, Saarijärven kaupunki

Markku Rautiainen

Projektijohtaja, Äänekosken kaupunki

Janne Taavitsainen

Yrityskehitys, Kehittämisyhtiö Karstulanseutu

Sari Åkerlund

Elinvoimajohtaja, Äänekosken kaupunki

Juniorikilta

Anniina Gråsten

Kirjanpitäjä, Harvia Finland Oy

LIIKENNE JA ALUERAKENNE

Puheenjohtaja

Marko Huttunen

Toimitusjohtaja,
Ovaro Kiinteistösijoitus Oyj

Varapuheenjohtaja

Heikki Tervanen

Toimialajohtaja,
Osuuskauppa Keskimaa

Jäsenet

Jari Alanen

Aluejohtaja, Kesko Oyj

Antti Astrén

Toiminnanjohtaja, Infra Keski-Suomi ry

Markus Erkkilä

Suunnittelujohtaja, Keski-Suomen liitto

Ari Friman

Toimitusjohtaja, 360 Palvelut

Jari Hakala

Toimitusjohtaja, kauppias,
Jarintori Jari Hakala Oy

Marko Huttunen

Liikenne ja aluerakenne -valiokunnan missiona on vaikuttaa Keski-Suomen liikenteen ja aluerakenteen kehittämiseen.

Liikenne ja aluerakenne

Toimitusjohtaja, Ovaro Kiinteistösijoitus Oyj

Marja-Liisa Järvinen

Asianajaja, toimitusjohtaja,
Asianajotoimisto
Winlaw Oy

Mika Järvinen

Lentoaseman päällikkö,
Finavia Oyj

Mirja Kattilakoski

Lakimies, varatuomari,
Asianajotoimisto Fenno Oy

Mika Kauppinen

Palvelujohtaja,
Alko Oy Itä-Suomen alue

Heikki Lappalainen

Toiminnanjohtaja, SKAL Keski-Suomi ry

Pertti Lehtomäki

Toimitusjohtaja,
Veljekset Lehtomäki Oy

Lasse Leppä

Talous- ja strategiajohtaja,
Jyväskylän kaupunki

Tommi Luukkonen

Toimitusjohtaja, Arkkitehti-palvelu Oy Jyväskylä

Petri Niinikoski

-valiokunnan missiona on saada Keski-Suomen liikenne ja palvelurakenne maan parhaimmista vaikuttamalla aktiivisesti Nelostien, kilpailu-

Myyntijohtaja, Keski-Suomen Kuljetus Oy

Jorma Paananen

Liiketoimintajohtaja,
Fimpec Oy

Inkeri Pasanen

Varapäätoimittaja,
Keski-Suomen Media Oy/
Keskisuomalainen Oyj

Joona Paukku

Liiketoimintajohtaja, SRH Service Oy

Jukka Pitkänen

Työpäällikkö, Destia Oy

Timo Riikonen

Yksikönjohtaja,
PEAB Oy Jyväskylä

Arto Saarinen

KHT-tilintarkastaja, toimitusjohtaja, TietoAkseli Group Oy

Erja Saarivaara

Toimialajohtaja, Jyväskylän kaupunki, kaupunkirakenne

Juha Salonen

Tuotantojohtaja,
Vähälä Logistics Oy

Mika Sarestie

Kauppias, K-Supermarket
Länsiväylä

kykyisen lentoliikenteen sekä kaupan ja palveluiden puolesta mm. tiedottamisen, tilaisuuksien, lausuntojen ja tutkimuksien keinoin.

Petri Seppänen

Toimitusjohtaja,
Sitowise Oy

Kari Taipale

Toimitusjohtaja,
KAK-Kuljetuspalvelu Oy

Seija Takanen

Toimitusjohtaja, Jykia Oy

Tarmo Viljamaa

Toimitusjohtaja, Vahanen Jyväskylä Oy

Kimmo Villman

Toimitusjohtaja, Kuljetusliike
Villman Oy

Antti Virmanen

Toimitusjohtaja, Äänekosken
Kiinteistöhoito Oy

Asiantuntijat

Jukka Lehtinen

Ylijohdaja, Keski-Suomen
ELY-keskus

Marko Puisto

Huoltopäällikkö MAJ,
Ilmasotakoulu

Juniorikilta

Juho Minkkinen

Are Oy

MATKAILUHALLITUS

Keski-Suomen matkailuhallituksen keskeisimpänä tehtävänä on matkailuelinkeinon kilpailukyyn kehittäminen ja toimintaedellytysten vahvistaminen Keski-Suomessa.

Matkailuhallitus tekee aitoa yhteistyötä ja hallituksen jäsenet toimivat avoimesti tukien ja kannustaen toinen toisiaan. Valiokunnassa tehdään myös vuosittain yhteinen opintomat-

ka Keski-Suomen matkailussa ajankohtaiseen kehittämisen aiheeseen liittyen. Opintomatkoja tehdään sekä kotimaassa että ulkomailla.

Hanna Kunttu

Suunnittelupäällikkö, Keski-Suomen liitto

Katri Paakkari

Toimitusjohtaja, Mattilanniemen
Hotelli Oy

Päivi Hjelt,

Toimistopäällikkö, Helin Matka-toimisto Oy

Jani Ylönen,

Myyntijohtaja, Keskisuomalainen
Oyj

Asiantuntijat

Mika Järvinen

Lentoaseman päällikkö, Finavia
Oyj

Enna Paavola

Projektipäällikkö, Jyväskylän
kaupunki

Juniorikilta

Miia Valkonen

Ympäristöpäällikkö, Laukaan
kunta

Puheenjohtaja

Ari Pärnänen

Yrittäjä,
Yöpuu Yhtiö Oy

Varapuheenjohtaja

Ella Salmela

Myyntijohtaja, Peurunka Oy

Jäsenet

Suvi Ahonen

Projektipäällikkö, Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Ulla Haggrén

Matkailu- ja markkinointijohtaja,
Jämsän kaupunki

Katriina Holm

Hankepäällikkö,
Petäjäveden kunta

Markus Kallio

Toimitusjohtaja,
Varjolan Tilan Matkailu Oy

Pasi Kunelius

Toimialajohtaja,
Osuuskauppa Keskimaa

Noora Mäkiäho

Liiketoimintajohtaja,
Matka Mäkelä Oy

Iris Mäkinen

Toimitusjohtaja,
Kerusselkä Hotels Oy

Janne Pälvimäki

Hotellinjohtaja, Scandic Hotels
Oy / Scandic Laajavuori

Juha Rahko

Toimitusjohtaja,
Jyväskylän Messut Oy

Susanne Rasmus

Markkinointipäällikkö, Jyväskylän kaupunki / Visit Jyväskylä

Tiia Valkama

Toimitusjohtaja,
Lomakeskus Revontuli & Revontuli Golf

Valmistus- ja tuotantovaliokunta pyrkii parantamaan maakunnan eri teollisuuden alojen kilpailukykyä ja veto-voimaisuutta.

Valiokunta toimii valmistus- ja tuotantoalan yritysten avainhenkilöille ajankohtaisten

asioiden jakamisen ja mahdollisten esiin nousseiden haasteiden ratkaisuforumina.

Valiokunnan toiminnan painopistealueita ovat:
- tietoisuuden lisääminen ihmisille valmistus- ja tuotantoalan yrityksissä olevista työ-

tehtävistä Keski-Suomessa - teollisten alojen profiiliin ja mielikuvan nostaminen positiivisemmaksi ja siten paremmin vastaamaan tämän päivän todellisuutta

Viestimällä näistä asioista positiivisessa hengessä muun

muassa sosiaalisessa mediassa, pyritään helpottamaan osajien saamista alan yrityksiin tulevaisuudessa. Lisäksi valiokunta pyrkii aktiivisesti verkostoitumaan muiden valiokuntien, oppilaitosten sekä yritysten kanssa.

Puheenjohtaja

Noora Sokero

Hankekehitysjohtaja, Skanska Talonrakennus Oy

Varapuheenjohtaja

Sakari Häyrynen

Toimitusjohtaja, Kytola Instruments Oy

Jäsenet

Johanna Gråsten

Paikallisojohtaja, KPMG Oy Ab

Ilkka Heikkinen

Toimitusjohtaja, Nammo Vihtavuori Oy

Matti Hokkanen

Toimitusjohtaja, Multimek Oy

Liisa Häkli

Yrittäjä, Ommellinen Oy

Juha Järvi

Toimitusjohtaja,

Ka-Mu Oy

Juha Jääskelä

Toimitusjohtaja, Arctic Machine Oy

Timo Kangasoja

Toimitusjohtaja, Terästyö JK & JK Oy

Pasi Koivisto

Liiketoimintajohtaja, Neova Oy

Janne Kolehmainen

Toimitusjohtaja, STEKA Oy

Nea Kontoniemi

Markkinointijohtaja, HT Laser Oy

Jukka Koponen

CEO, Sleipner Finland Oy

Kai Laaja

Johtaja, Metsä-Multia Oy

Kari Liuska

Toimitusjohtaja, Tana Oy

Kalle Mattsson

Myynti & markkinointijohtaja, Nisula Forest Oy

Petteri Mäkeläinen

Business Manager, Gofore Oy

Veli-Pekka Niemistö

Toimitusjohtaja, Jake-Man Oy

Marjaana Nissilä-Ryytty

Yksikönjohtaja, YIT Suomi Oy

Kari Piltonen

Toimitusjohtaja, LH Lift Oy

Pekka Purola

Toimitusjohtaja, Turvetuote-Peat Bog Oy

Kari Ranta

Vice President; Paperitehtaat-liiketoimintayksikkö, Valmet Technologies Oy

Tero Rautiainen,

Kehittämispäällikkö, Keski-Suomen liitto

Paula Saarenpää

Chief Legal Officer, Moventas Gears Oy

Heikki Savolainen

Metsänhoitojohtaja, Metsähallitus Metsätalous/Länsi-Suomi

Marko Silventoinen

Toimitusjohtaja, Otavan Kirjapaino Oy

Juha Takala

Toimitusjohtaja, Realtrust Oy

Tommi Tiihonen

Aluejohtaja, NCC Suomi Oy

Hanne Toukoaho

Hallituksen puheenjohtaja, Sepäkoski Oy

Uljás Valkeinen

Hallituksen puheenjohtaja, Finn-Savotta Oy

Pasi Varkila

Sales and Project Manager, Fimpec Engineering Oy

Ari-Pekka Vanamo,

Tehtaanjohtaja, Metsä Fibre Oy Biotuotetehdas

Mikko Yrjönen

Business Controller, Elonen Oy Leipomo

Asiantuntijat

Tea Heinola

Branch Manager, Adecco Finland Oy

Pirjo Suhonen

Kehittämispäällikkö, Keski-Suomen ELY-keskus

Juniorikilta

Annika Karjalainen,

Genencor International Oy

JUNIORIKILTA

Juniorikillan jäsenistön muodostavat aktiiviset ja ansioituneet Nuorkauppakamarilaiset.

Juniorikillan jäsenyys on kaksivuotinen kunniatehtävä, ja kukin juniorikiltalainen toimii kauppakamarin luottamuselimityksissä, valiokunnissa juniorijäsenen mandaatilla. Juniorikiltalaiset kokoontuvat säännöllisesti jakamaan kokemuksiaan ja oppejaan valiokunnista. Killan tavoitteena on mahdollistaa nuorkauppakamarin jäsenille oppiminen kokeneilta yritysjohtajilta ja samalla tuoda tulevaisuuden tekijöiden näkemykset tämän päivän elinkeinoelämän kehittämiseen. Lisäksi killa järjestää verkottumistapahtumia

Nuorkauppakamarin ja kauppakamarin jäsenille. Juniorikillan toiminta on ainutlaatuista Suomessa ja toimintaa on kokemusten karttuessa tarkoitus levittää valtakunnallisesti. Idea tiiviimmästä yhteistyöstä kauppakamarin ja Nuorkauppakamarin yhteistyöstä lähti liikkeelle kauppakamareiden koulutuspäivillä 2006.

Puheenjohtaja

Susanna Hämäläinen

Markkinointipäällikkö, Viljakas Oy

Varapuheenjohtaja

Petri Anttila

Lakimies, Axactor Finland Oy

Jäsenet

Anniina Gråsten

Kirjanpitäjä, Harvia Finland Oy

Riikka Kallonen,

Yrittäjä, R-Traininig

Annika Karjalainen,

Genencor International Oy

Tiina Manninen

Content Lead & Marketing Experience Manager, Valu Solutions Oy

Juho Minkkinen,

Vastaava työnjohtaja, Are Oy

Olli Molander,

Myyntipäällikkö, SOL Henkilöstöpalvelut Oy

Jani Pitkänen,

Product Development Engineer, Oy Valtra Ab

Miia Valkonen,

Ympäristöpäällikkö, Laukan kunta

014-Kuljetus Oy
1616 Mikko Truhponen Oy
360 Palvelut Oy
3D Formtech Oy
3J Partners Oy

A

A. Reponen Oy
Aalman Oy
Aarniovuori Oy
Aava & Bang Oy
Actus Advisors Oy
Adafy Oy
Adecco Finland Oy
AFM-Forest Oy
Agmen Oy
Ahosen Palvelut Oy
Aican - Happy People Oy
Aicci Oy
Aidon Oy
Aikamedia Oy
Aisti Corporation Oy
Aitio Finland Oy
Aito Support Oy
Aiwo Digital Oy
AJ-Laskenta Ky
AJ-Tools Oy Ltd.
Akson Group Oy
Aksulit Oy
Akva Filter Oy
Alkio-Opiston Kannatusyhdistys Ry
Alko Oy Itä-Suomen alue
Allaway Oy
AlpaFinlandia Oy
Alteams Oy
Alvar Andersin Oy
Alva-Yhtiöt Oy
AM Coaching Oy
Antti M. Juntunen/ K-Market Kymppi
Apeko LVI Oy
Aplicom Oy
APRe Oy/ Aurinkokodit
A-Puu Oy
Arctic Machine Oy
Ari Taivalsaari Oy
Ariterm Service Oy
Arkkitehtipalvelu Oy Jyväskylä
Arkkitehtitoimisto LPV Jyväskylä Oy
Art Catering Oy
Artlo Oy
Arts & Crafts Restaurants Oy
Asianajotoimisto Artimo & Co
Asianajotoimisto Fenno Oy
Asianajotoimisto Jantunen, Kaartinen & Siltala Oy
Asianajotoimisto Pajala Oy
Asianajotoimisto Pro Juridica Oy
Asianajotoimisto Toiviainen Oy
Asianajotoimisto Tuomi, Lakka & Metsätähti Oy
Asianajotoimisto Winlaw Oy
Aveon Real Estate Oy
Avidly Oy / Jyväskylän toimisto
Azets Insight Oy Jyväskylä

B

Balentor Oy
Barikki Oy
BDO Oy Jyväskylä
Bellamer Oy Ltd
Bellapipe Oy
Beneres Oy
Berggren Oy
Betolar Oy
Betoniteam Oy
Betset Oy
Bitcomp Oy
Black Bruin Oy
Brado Oy
BRAV Finland Oy
Brodekteam Oy
Buildercom Oy
Business&Marketing Dot Oy
Buugi Oy

C

C2 Smartlight Oy
Canon Oy Canon Business Center Jyväskylä
Castom Oy
Ceramic arts Oy
Cimson Koulutuspalvelut Oy
Cimson Yrityspalvelut Oy
Cliffhill Oy
CMT Solutions Oy
Coating Source Oy
Coinmotion Oy
Componenta Manufacturing Oy Jyväskylä
Condo Group Oy
Consulting 719
Copperfield Oy
Crazy Town Oy
CrossFit Jyväskylä OY
CrossStone Consulting Oy

D

Danske Bank A/S Suomen sivuliike Jyväskylän yksikkö
David Brown Santasalo Finland Oy
Delotec Oy
Destia Oy
Devecto Oy
DeveloX Oy
Digipaino Kirjaksi.Net
Dinex Finland Oy
DPI Coding Oy
Drilltek Oy
Dyntac Technology Oy

E

Educluster Finland Oy
Elani-Rakennus Oy

Elina Lillstrang Oy
 Elisa Oyj
 Ellen ja Artturi Nyyssösen Säätiö sr.
 Elomatic Consulting & Engineering Oy
 Elonen Oy Leipomo
 Elvi Oy Talotekniikka
 Emfit Oy
 Envineer Oy
 Epira Oy
 Eqvitia Oy
 Ernst&Young Oy
 Esleyhtiö Oy
 ESP Suomi Oy
 ESP Suomi Oy
 Etula Group Oy
 Eurofins NSC Finland Oy
 Eventizer Oy
 Eversheds Asianajotoimisto Oy
 Evogenom Oy
 Expomark Oy
 Export Maker Oy
 Ext Ventures Oy

Elisa Oyj
 Ellen ja Artturi Nyyssösen Säätiö sr.
 Elomatic Consulting & Engineering Oy
 Elonen Oy Leipomo
 Elvi Oy Talotekniikka
 Emfit Oy
 Encore Partners Oy
 Epira Oy
 Eqvitia Oy
 Erical Oy
 Ernst&Young Oy
 Esleyhtiö Oy
 ESP Suomi Oy
 Etevim Finland Oy
 Etula Group Oy
 Euler Hermes SA Suomen sivuliike
 Eventizer Oy
 Eversheds Asianajotoimisto Oy
 EViLog Partners Oy
 Expomark Oy
 Export Maker Oy

F

Facilor Oy
 FeelTouch Oy c/o Noblessa Keittiöt
 FI.CO Oy
 FID Engineering Oy
 Fimpec Engineering Oy
 Fimpec PMO Oy
 Fin Car Service Oy
 Fin Forelia Oy
 Fin/Admin Oy
 Finavia Oyj
 Findolainen Business Hub Oy
 Fine Mainframe Oy
 FinestCon Oy
 FinMeas Oy
 Finnchat Oy
 Finn-Jiit Oy
 Finnkino Oy Jyväskylä

Finnradiator Oy
 Finn-Savotta Oy
 Finnsuoja Oy
 Finnvera Oyj
 FinQat Oy
 Finse Oy
 Finse Oy
 FirePro Finland Oy
 Firstbeat Technologies Oy
 Flashnode Oy
 Flow Control Oy TH
 Flowa Oy
 Fluidhouse Oy
 Flumenia Oy
 FM Timber Oy
 Foresta Star Oy
 FreshWind Oy
 Fujitsu Finland Oy
 Fulmore Next Gen Oy
 Futures Garden

G

Gasum Portfolio Services Oy
 Genip Oy
 Gigantti Oy Ab
 GISGRO Oy
 Go On Yhtiöt Oy/ GoMetan Oy
 Gofore Oy
 Granlund Jyväskylä Oy
 Green Carbon Finland Oy
 Greenstep Oy
 Growthsetters Oy
 Gummerus Oy

H

H & R Puromäki Oy
 Hallituspartnerit Keski-Suomi ry
 Halt Oy
 Handelsbanken, Jyväskylän konttori
 Hankasalmen apteekki
 Hankasalmen kunta
 Hanka-Taimen Oy
 Happy in Finland Oy
 Harvia Finland Oy
 Haviro Oy
 Heli Mäkiranta Design Oy
 Helin Matkatoimisto Oy
 Hiilet Oy
 Hikinoro Oy
 Hill Audit Oy
 HimosLomat Oy
 Himos-Yhtiöt Oy
 Hinaus- ja kuljetuspalvelu Rantanen Oy
 HK Instruments Oy
 Horisontti Group Oy
 Hormel Oy
 Hotelli Alba / Mattilanniemen Hotelli Oy
 Hotelli Milton Oy
 Hotelli-Ravintola Mierontie Oy
 HT Laser Oy

Humap Consultation Oy
 Huoltotyö Pentti Oy
 Huopaliike Lahtinen Ay
 Hutunki Pelit Oy
 HydFin Oy
 Hyvinvoinnin Suurlähettiläät Oy
 Häkärinteet Oy
 Hämeen Autovaruste Oy

I

Ideoita Oy
 IF Vahinkovakuutusyhtiö Oy Keski-Suomen Yrityspalvelut
 Ilmastointipalvelu Koskinen Oy
 Ilveslahden Siivous Oy
 Impuls Tukku Oy
 Incident Management Solutions Finland Oy
 Induco Oy
 Infomaatti Oy
 Infonia Oy
 Infra Keski-Suomi Ry
 Infraneliö Oy
 InHunt Group Jyväskylä/ Lion Partners Oy
 Inmeco Oy Rakennuskonsultit
 Innovestor Ignite Oy
 Insinööri-toimisto Geo-Control Oy
 Insinööri-toimisto Ismo Lindberg Oy
 Insinööri-toimisto Mittatyö Timo Holopainen Ky
 Insinööri-työ Hentinen Oy
 Instrumentti-Äijät Oy
 Intotalo Oy
 IPEOtech Oy
 Isku Interior Oy
 Itumic Oy
 Ividea Oy

J

J & J Kuormalavat Oy
 Jake-Man Oy
 Jakotec Oy
 Jaminvest Oy
 Jarintori Jari Hakala Oy
 Jari-Pekka Oy
 Jkl-Hana Oy
 John Crane Safematic Oy
 Jokilaakson Juusto Oy
 Jokiwatti Oy
 Joutsan kunta
 Joutsan Vesihuolto Oy
 JR-Tools Oy
 Juho Jussila Osakeyhtiö
 Jukolan Juusto Oy
 Jussi Louko Oy
 JVR-Rakenne Oy
 Jykia Oy
 JYP Jyväskylä Oy
 Jyvä Pakari Oy

Jyvä-Caravan Oy
 Jyväskylä Indoor Karting Center Oy
 Jyväskylän 12. Kuokkalan apteekki
 Jyväskylän 6. Säynätsalon apteekki
 Jyväskylän Aluetaksi Oy
 Jyväskylän ammattikorkeakoulu Oy
 Jyväskylän Hotellipalvelut Oy
 Jyväskylän HuoltoSilta Oy
 Jyväskylän Kaukokiito Oy
 Jyväskylän kaupunki
 Jyväskylän Kiinteistöpalvelu Oy
 Jyväskylän Koulutuskuntayhtymä Gradia
 Jyväskylän Laatta Leevi Oy
 Jyväskylän Mattopesu Oy
 Jyväskylän Messut Oy
 Jyväskylän Mini-Mani Oy
 Jyväskylän Nuoriso- ja Palveluasunnot JNP Oy
 Jyväskylän Siirto-Paino Oy
 Jyväskylän Talousseura ry
 Jyväskylän Uusi Apteekki
 Jyväskylän VendoLKV Oy
 Jyväskylän Vuokra-Asunnot Oy
 Jyväskylän yliopisto
 Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta/JYY
 Jyväskylän yliopistosäätiö sr
 Jyväskylän Yritystehdas Oy
 Jyvä-Maatalous
 Jyvä-Parkki Oy
 Jyväseudun Kiinteistöpaletti Oy
 Jyväseudun Laskentapalvelu Oy
 Jyväseudun Perhekodit Oy
 Jämsän kaupunki
 Jämsän Kone Center Oy
 Jämsän Metalli Ja Kuljetus Oy
 Jämsän Seudun Osuuspankki
 Jämsänkosken Kuljetus ja Huolto Järvi Oy
 Järki Särki Oy
 Järvi-Suomen Asunnot Oy
 Järvi-Suomen Terveys Oy
 Jämskelä Innovation Oy

K

K & R Elevator Oy
 K2 Turvapalvelut Oy
 Kaivutyö Salmela Oy
 KAK-Kuljetuspalvelu Oy
 Kampus Data Oy /Multitronic Jyväskylä
 Ka-Mu Oy
 Kari Minkkinen Oy
 Karto Oy
 Karzasol Oy
 Kasvu Open Oy
 Kauppakeskus Seppä Oy
 Kehittämissyhtiö Karstulanseutu Oy
 Kehittämissyhtiö Keulink Oy
 Kehittämissyhtiö Witas Oy
 Kenttäsepät Oy
 Keox Oy
 Keski-suomalainen Oyj
 Keski-Suomen Aluetaksi Oy
 Keski-Suomen Betonirakenne Oy
 Keski-Suomen Ekonomit ry
 Keski-Suomen ELY-keskus

Keski-Suomen Ilmastointihuolto Oy
 Keski-Suomen Kalatalouskeskus ry
 Keski-Suomen Kiinteistöpalvelu Oy
 Keski-Suomen Koneistamo Oy
 Keski-Suomen Kuljetus Oy
 Keski-Suomen Kuntosalit Oy
 Keski-Suomen Liikepalvelu Oy
 Keski-Suomen liitto
 Keski-Suomen LVI-Helin Oy
 Keski-Suomen Osuuspankki
 Keski-Suomen Rakennus ja Raudotus Oy
 Keski-Suomen Rakennuskeskus Oy
 Keski-Suomen Ravirata Oy
 Keski-Suomen Sijoituspalvelut Oy
 Keski-Suomen Studio Audio Oy
 Keski-Suomen Taloushallinto Oy
 Keski-Suomen Tarkastustalo Oy
 Keski-Suomen Vahinkopalvelut Oy
 Keski-Suomen Valokuituverkot Oy
 Keski-Suomen Vammaispalvelusäätiö sr
 Keski-Suomen Yrittäjät ry
 Kesko Oy
 Kespät Oy
 KESPET Oy
 KeS-Siltaykköset Oy
 Kestools Oy
 Ketokuljetus Oy
 Ketsam Oy
 Keurusselkä Hotels Oy
 Keuruun Energia Oy
 Keuruun FinnSafety Oy
 Keuruun kaupunki
 Keuruun Osuuspankki
 Keuruun Tilitupa Oy
 Keuruun Toimitilat Oy
 Kiello Office Solutions Oy
 Kiinteistö Oy Jyväskylän Kolmikulma
 Kiinteistömaailma Jyväskylä Tourula / PR-Neliöt Oy
 Kiinteistönvälitys LKV Savolin Oy
 Kivi CNC-Machinery Oy
 Kivijärven kunta
 KL-Teho Oy
 K-Market Kannontori/Seppo ja Hilka Jukkala
 Koiravahti Oy
 Konepaja Kemell Oy
 Koneurakointi J-M Kinnunen Oy
 Konneveden kunta
 Konneveden Osuuspankki
 KO-PA Logistic Oy
 Korves Oy
 Koskeen Oy
 Koskenpään Huopatehdas Oy
 Kotisol Oy
 Koulutus- ja Yrityspalvelu Riitta Vaitinen
 KPMG Oy Ab
 KPS Kuljetus Oy
 K-S Konttoripiste Oy
 K-S Suojaperustus Oy
 KSH-Valvonta Oy
 KS-Kiinteistö Oy
 K-Supermarket Länsiväylä/ Mimisa Oy
 Kuljetus H & P Peltonen Oy
 Kuljetus ja muutto O. Jylhä Oy
 Kuljetus Villman Oy
 Kuljetusapu Kimmo Taipale Oy
 Kuljetusapu Korhonen Oy
 Kuljetusliike A. Peltola Oy
 Kuljetusliike Rahikkala Oy

Kuljetusliike Ville Silvasti Oy
 Kuljetuspalvelu A. Pasanen
 Kumura Oy
 Kunnan Syke Oy
 Kurikka Timber Oy
 Kuuloxi Oy
 Kuusakoski Oy
 KX-Treeshears Oy
 Kyllön apteekki
 Kytola Instruments Oy

L

Laadulla Oy
 Laajis Oy/ Hiihtokeskus & Seikkailupuisto Laajavuori
 Lahdenranta Capital Oy
 Lakiasiaintoimisto Väinämöisen Laki Oy
 Landis+Gyr Oy
 Largo Capital Oy
 Lasi-Kalle Oy
 Laskenta Sarit Oy
 Laukaan Betoni Oy
 Laukaan kunta
 Laukaan Peurunkagolf Oy
 Laukaan Tupaswillia Oy
 Laukaan Vesihuolto Oy
 Laukkavirran Kuljetus ja Maansiirto Oy
 Lecklé Oy
 Ledi Group Oy
 Leos2go Oy
 LeWell Oy
 LH Lift Oy
 Liikennemainos Ail Oy
 Linjalaser Oy
 Linnapaperi Oy
 LLJ-Yhtiö Oy
 Loistokset Oy
 Lomakeskus Revontuli Oy
 LR Metalli Oy
 LS Cargo Logistics Oy
 Luhangan kunta
 Lujatalo Oy
 Lumixia Oy
 LVI LaPe Oy
 LVI Mak-Tek Oy
 LVI-asennus Kari Kivisaari Oy
 LähiTapiola Keski-Suomi Keskinäinen vakuutusyhtiö
 Lämpöpalvelu Sami Päijänen Oy

M

M & P Kukkonen Oy/ Citymarket Palokka
 Maalausliike Pekkarinen Oy
 Maanrakennus Ari Helminen Oy
 Maanrakennus O. ja P. Virtanen Oy
 Maanrakennusliike Valter Lehtonen Oy
 Maansiirto Harry Mäkelä Oy
 Maansiirto ja Rakennus Siik Oy
 Maansiirto Viiala Oy
 Maansiirtoliike Koivunen Oy
 Maarla Oy
 Magister Solutions Oy
 Magistra Accounting & Consulting Oy

Mainos Jane Oy
 Mainoslahjamaaria Oy
 Mainospalvelu A. Laitinen Ky
 Mango Solutions Oy
 Manpowergroup Oy Jyväskylä
 Markkinointi Tapio Nyrönen Oy
 Matka Mäkelä Oy
 Matti Lahtinen Ky / K-Market Porkkana
 MCT-Tech Oy
 Mehiläinen Oy
 Meiko Oy
 MekaFluid Oy
 Meklaritoimisto Helmi Oy
 Merituuli Advisors Oy
 Mestartiimi Oy
 Metallisorvaamo Kleimola Oy
 Metener Oy
 Metso Trans Oy
 Metsä Board Oy/ Äänekoski
 Metsä Fibre Oy Biotuotetehdas
 Metsähallitus Metsätalous/Länsi-Suomi
 Metsä-Multia Oy
 Metsätyö Oy
 MIAMI Performance Agency Oy
 Midinvest Management Oy
 Mika Lankinen Oy/ K-Citymarket Äänekoski
 Mikro-Väylä Oy
 MKO Ympäristöpalvelut Oy
 MLT Machine & Laser Technology Oy
 Moduls Oy
 Mohako Oy
 Moiral Executive Oy/ Eezy Personnel
 Moisio Forest Oy
 Mondo Workwear Oy
 Monetra Keski-Suomi Oy
 Monexmedia Oy
 Moonstone Productions Oy
 MP-Plast Oy
 MR Constructions Oy Ltd
 Msj kiinteistöt Oy
 MTA-Taxi
 Mukamas Learning Design Oy
 Multian Saha Oy
 Multimek Oy
 Mustankorkea Oy
 Muurame Golf Oy
 Muuramen apteekki
 Muuramen kunta
 Muuratpuu Pohjonen Oy
 Mänttä Pump Works Oy

N

Nammo Vihtavuori Oy
 NCC Suomi Oy
 Neova Oy
 Newsec Property Asset Management Finland Oy
 Niilo Mäki -säätö sr.
 Niko Jokela Consulting Oy
 Nisula Forest Oy
 Nodeon Finland Oy
 Nordea Bank Oy
 Nordic Business Group Oy
 Nordic Drones Oy

Nortig Oy
 Nosto ja Kuljetus Jauhiainen Ky
 Nosto Ja Kuljetus Ruuska Ky
 Nouryon Chemicals Finland Oy
 Novela KS Oy

O

O.M.A. Muutoskumppani Oy
 Oddscomp Oy/ Suomen Yrityskaupat
 OivaTyö Oy
 OK-Vise Oy
 Olikos Naulakot Oy
 Oma Säästöpankki Oyj
 Omapaja Oy
 Ommellinen Oy
 On Office Oy
 Online Solutions Oy
 Onsteel Oy
 OP Koti Keski-Suomi Oy LKV
 Opinsys Oy
 Orkla Confectionery & Snacks Finland Ab
 Osakeyhtiö Iamit.fi
 Osamyynä Trucks Oy
 Osk Äänekosken KAK
 Osuuskauppa Keskimaa
 Otavan Kirjapaino Oy
 Ovaro Kiinteistösijoitus Oyj
 Oy CandyWell Ltd
 Oy Haka-Wood Ab
 Oy Kellfri Ab
 Oy Lindab Ab
 Oy Rindesso Ltd
 Oy Stop Noise Finland Ltd

P

Pasram Oy
 Patera Oy
 Paytrail Oy
 Peab Oy Jyväskylä
 Peliosuuskunta Expa
 Pengon Oy
 Pentti Janhonen Oy
 Perkiö Oy
 Pesu-Juha Oy
 Petäjäveden kunta
 Peurunka Oy
 Pihalaatta-Asennus Oy
 Pihlajalinna Lääkärikeskukset Oy
 Pihtiputaan apteekki
 Pihtiputaan Kiinteistöpalvelu Oy
 Pihtiputaan Lämpö ja Vesi Oy
 Pinja Digital Oy
 Pirkko Orre Tmi
 Pislä Oy
 Pitopalvelu Raija Sipinen Kommandiittiyhtiö
 Pohjanmaan Rivirakenne Oy
 Polar Granit Oy
 Polarwell Services Oy
 Pool4You Oy
 Porakaivoliike Kallioniemi Oy

Pose Oy
 Powecon Oy
 Premeka Oy
 Prima-rakentajat Oy
 Probis Solutions Oy
 ProBoreal Oy
 Procemex Oy
 Proflycon Oy
 ProKylmä Oy
 Prosesse Oy
 ProSolve Oy
 Prospectum Oy
 ProTest engineering oy
 Proxel Oy
 PS-viestintä Oy
 Purkaamo Auto-osix Oy
 Puuppolan Suksi Oy
 Puuselänliike Veljekset Aitto-oja Oy
 Puusepäntiike Astikainen Avoin yhtiö

R

R. Ruth Oy
 Raiconsulting Oy
 Raikua Oy
 Rakennus-Kaseva Oy
 Rakennusliike Jyväskylä Oy
 Rakennusliike Lahtinen Oy
 Rakennusliike Masi Oy
 Rakennusliike Pekka Hämäläinen Oy
 Rakennusliike Porrassalmi Oy
 Rakennusliike Seppänen Oy
 Rakentajan Ipa Oy
 Raksihares Oy
 Ramboll Finland Oy
 Rannan Teollisuuslaskutus Oy
 Rautari Oy / K-Rauta Seppälä
 Rautapohjan Konepaja Oy
 Realtrust Oy
 Redanredan Oy
 Redesan Oy
 Reijo Jylhä Oy
 REIM Jyväskylä Oy Ltd
 Rekka Group Oy
 Rengasnuora Oy
 Renoa Sähköpalvelut Oy
 Resilio Oy
 Restasähkö Oy
 Restella Oy / Caffitella
 Reteko Oy
 Revcon Oy
 Rexel Finland Oy
 Rhea Ship Lines Oy
 Riihivuori Resort Oy
 rkk Bear Group Oy
 RockOn Oy
 Rouhee Group Oy
 RTN-Rakennus Oy
 Ruthin Leipomo Oy

S

Saarijärven Kaukolämpö Oy

Saarijärven kaupunki
 Saikkonen Engineering Oy
 Saizeri Oy
 Sales Vision Oy
 Salokorpi-Yhtiöt Oy
 Samcons Oy
 Samla Capital Oy
 Sammet Dampers Oy
 Saranen Consulting Oy
 SaRus Oy
 Sastek Jyväskylä Oy
 SATAMAKAPTEENI OY
 Saurus Oy
 Savutuvan Apaja Oy
 SC Software Oy
 Scandic Hotels Oy / Scandic Jyväskylä
 Scandic Hotels Oy / Scandic Laajavuori
 Schwer Fittings Oy Suomi
 Secapp Oy
 Semma Oy
 Seppäkoski Oy Juha Koski
 Seppälääkärit Oy
 Seppämagneetti Oy
 Serimedia Oy
 Serviplan Oy
 Siemen Forelia Oy
 Silmu Software Oy
 Silvasti Software Oy
 Simla Oy
 Simon Auto Oy
 Sinksi Oy
 Sirate Oy
 Sirav Oy
 SiriusPro Oy
 Siroauto Oy
 Sitowise Oy
 Sivil 3D Oy
 Sivuprofiili Oy
 SK Lisäapu Oy
 SKAL Keski-Suomi Ry.
 Skandinavien Muoviasennus Oy
 Skanska Talonrakennus Oy Väli-Suomi
 Sleipner Finland Oy
 Smartius Oy
 Sohvi Oy
 Specialty Minerals Nordic Oy Ab
 Spinnova Oy
 Spiralo-Putki Oy
 Sportum Oy
 SRH Service Oy
 SRV Rakennus Oy Keski-Suomi
 SST-Team Oy
 SS-Työstö Oy
 SSVP Finland Oy
 StabPipe Oy
 Stafix Oy
 STEKA Oy
 Stemma Oy
 Stresstech Oy
 Studio Aki Korpinen Oy
 SunBrandi Oy
 Suo-La Group Finland Oy
 Suomala LKV Oy
 Suomalainen Uimakoulu Oy
 Suomen Biovoima Oy
 Suomen Brodeeraus Oy
 Suomen Erillisverkot Oy
 Suomen Henkilöstöasiantuntijat Oy

Suomen Kivivalmiste Oy
 Suomen Kotidata Oy
 Suomen Logistigo Oy
 Suomen Metsäkeskus Julkisen Palvelut Keski-Suomi
 Suomen Myymäläkaluste Oy
 Suomen Osteriakatemia Oy
 Suomen Punainen Risti Kontti-Kierrätystavarataloketju
 Suomen Punainen Risti Länsi-Suomen Piiri
 Suomen Tekniikkapalvelu Oy
 Suomen Terveystalo Oy
 Suomen Tuulivoimayhdistys ry
 Suomen Yrityskehitys Oy
 Suomenselän Laminointi Oy
 Suunnittelu Heijastus Oy
 Sydän-Suomen Taloushallinta Oy
 Symcode Oy
 SYS Audit Oy
 SÄHKÖ SASP OY
 Sähköliike Wattiset Oy
 Sähkötyö Rentola Oy
 Sähkö-Äijät Oy
 Säilyke Herttua Oy
 Säästöpankki Optia

T

Tacit Space Oy
 Tac-Stick Oy
 Taipaleen Teräs Oy
 Taito Keski-Suomi ry
 Taitopilvi Oy
 Taittopalvelu Yliveto Oy
 Talastyö Oy
 Talenom Yritystilitt Oy
 Talous ja Nuoret TAT ry
 Talouspäällikkö.Net Oy
 Tana Oy
 Tasantili Oy
 Tavinsulka Oy
 TechnoSmart Oy
 Telia Finland Oyj
 Telinakataja Oy
 Teollisuusmeklarit Oy
 Termex-Eriste Oy
 Terästyö JK & JK Oy
 Terästyö Kukkola Oy
 TH Tarmatic Oy
 Thewind Oy
 TietoAkseli Group Oy
 Tietosuunta Oy
 Tiimakatemia Global Oy
 Tikka Spikes Oy
 Tikkasec Oy
 Tikomet Oy
 Tili Ja Laskenta Jarnamo Oy
 Tilintarkastus Jouko Oy
 Tilintarkastus Jukka Sorjonen Oy
 Tilintarkastus Karhala Oy
 Tilintarkastus Ranta-Korpi Oy
 Tilintarkastus Vihinen Oy
 Tilipalvelu Korhonen Ky
 Tilitoimisto E. Poutiainen Ky

Tilitoimisto Jauhiainen
 Tilitoimisto Jukka Taskinen Oy
 Tilitoimisto Kymppiset Oy
 Tilitoimisto Kymppiset Oy
 Tilitoimisto Limatius
 Tilium Oy
 Timanttityö Oy Jyväskylä
 Timmi Software Oy
 Tisama Oy
 TitiTyy Oy
 Tmi Tähtioja/ Center Markett Himos
 TNNet Oy
 Toimialapalvelu Focus Ky
 Toivakan kunta
 Tommi Mäkinen Racing Oy
 TOYOTA GAZOO Racing Europe GmbH Suomen
 Sivuliike
 Trail It Oy
 Treston Oy
 Trimedia Oy
 Trio-keittiöt Oy
 Trustmary Finland Oy
 TSR Talouspalvelut Oy
 Tucon Oy
 Turvetuote-Peat Bog Oy

U

Ukon-Ilma Oy
 UPM Specialty Papers Oy
 Urtti Asianajotoimisto Oy
 Uuni- ja tarvikemyynti Matti Sirkka Oy

V

V. A. Nurminen Oy / K-Citymarket Seppälä
 Vaajakosken Sähkö- ja Putkipalvelu Oy
 Vahnen Jyväskylä Oy
 Vakuutusmeklariliike Ahjo Oy
 Valakea Oy
 Valmet Technologies Oy
 Valtra Oy Ab
 Valtti Kumppanit Oy
 Valu Digital Oy
 Value Films Agency Oy
 Valwood Oy
 Varjolan Tilan Matkailu Oy
 Vector Team Oy
 Velha Oy
 Veljekset Lehtomäki Oy
 Verena Oy
 Viestintä-Paprico Oy
 Viestintätoimisto Diverstas Oy
 Viestintätoimisto Medita Oy
 Viherlandia Oy
 Viitasaaren Apteekki
 Viitasaaren Yrityspalvelu Ky
 Vincit Jyväskylä Oy

Vp-Lux Oy
VRP Keski-Suomi Oy

W

Weefiner Oy
WEKE-Katiskat Oy
Wesentra Oy
WeSolve Oy
WinTech Oy
Woolman Oy

Y

YIT Suomi Oy
Yrityspalvelu Berg Oy
Yöpuu Yhtiö Oy

Z

Zaibatsu Interactive Oy
Zaner Arkkitehdit Oy

Ä

Äänekosken ammatillisen koulutuksen
kuntayhtymä POKE
Äänekosken Energia Oy
Äänekosken kaupunki
Äänekosken Kehitys Oy
Äänekosken Kiinteistönhoito Oy
Ääneseudun Asunnot Oy

*Markkinatalouden,
yrittäjyyden ja
Keski-Suomen
kasvun puolesta*

KESKI-SUOMEN
KAUPPAKAMARI